

T.C.

DÜZCE ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TURİZM VE OTEL İŞLETMECİLİĞİ ANABİLİM DALI

**TÜRKİYE VE AVUSTURYA’NIN YAVAŞ ŞEHİR OLGUSUNA
YAKLAŞIMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI: HORN VE SEFERİHİSAR
ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Lale Gül KELEŞ

Düzce

Mart-2019

T.C.

DÜZCE ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TURİZM VE OTEL İŞLETMECİLİĞİ ANABİLİM DALI

**TÜRKİYE VE AVUSTURYA’NIN YAVAŞ ŞEHİR OLGUSUNA
YAKLAŞIMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI: HORN VE SEFERİHİSAR
ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Lale Gül KELEŞ

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Arif GÜNGÖR

Düzce

Mart- 2019

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Bu çalışma jürimiz tarafından Turizm ve Otel İşletmeciliği Anabilim Dalında oy birliği /
oy çokluğu ile YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan

Doç. Dr. Emrah ÖZKUL

İMZA

Üye

Doç. Dr. Erkan TAŞKIRAN

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Arif GÜNGÖR (Danışman)

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

18.03/2019

Doç. Dr. Ali ERTUĞRUL

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Danışmanlığımı üstlenerek araştırma konumun belirlenmesinde, araştırılmasında ve analizinde bilgi ve tecrübelerini benimle paylaşan ve üniversite hayatım boyunca desteğini benden esirgemeyen değerli hocam **Dr. Öğr. Üyesi Arif GÜNGÖR**'e teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca bilgi ve tecrübelerinden faydalandığım Sayın **Öğr. Gör. Murat GÖRAL**'a ve eşi **Funda GÖRAL**'a teşekkürlerimi sunuyorum.

Son olarak da bu zorlu süreçte maddi manevi desteğini esirgemeyen eşime, babama, kardeşlerime ve arkadaşlarıma sonsuz teşekkürler.

Lale Gül KELEŞ

TÜRKİYE VE AVUSTURYA' NIN YAVAŞ ŞEHİR OLGUSUNA YAKLAŞIMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI: HORN VE SEFERİHİSAR ÖRNEĞİ

ÖZET

Son dönemlerde adından sıkça söz edilen Cittaslow (yavaş şehir), küçük ve yaşanabilir kentler için bir yerel kalkınma modeli haline gelmiştir. Birliğe üye olmak isteyen kentler, belirlenmiş olan Cittaslow kriterlerini yerine getirerek yok olmakla karşı karşıya kalan kültürel değerlerine ve yerel özelliklerine sahip çıkabilme fırsatı bulabilmektedirler. Araştırmada Türkiye ve Avusturya'nın Yavaş Şehir olgusuna yaklaşımları karşılaştırılarak birliğe üye olan kentlerin kriterleri sağlama açısından farklılık gösterip göstermediği tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmanın evrenini dünyadaki ve Türkiye'deki yavaş şehirler oluştururken, Cittaslow üyesi olan Seferihisar (Türkiye) ve Horn (Avusturya) ilçeleri örneklem olarak belirlenmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniği uygulanarak veriler elde edilmiştir. Seferihisar (Türkiye) ve Horn' un (Avusturya) Cittaslow' dan (yavaş şehir) sorumlu yetkililer ile görüşmeler sağlanmıştır. Görüşme sorularını Cittaslow kriterleri oluşturmaktadır. Kriterler üzerinden Seferihisar'da ve Horn' da yapılan çalışmalar karşılaştırılmıştır.

Araştırmada, Seferihisar'ın birliğe üye olma kararının ardından birçok kriteri yerine getirdiği ve üye olduktan sonra da çalışmalarına devam ederek dünyada örnek bir yavaş şehir olmayı hedeflediği gözlemlenmiştir. Horn' un Avrupa kenti olmasının vermiş olduğu avantajla birliğe üye olmadan öncede birçok kriterle uygunluğu tespit edilmiştir. Birliğe üye olan bu iki kentin kriterlere uygunluğu, nüfusa, çevre koşullarına, iklime, gelişmişlik düzeyine göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Cittaslow, Cittaslow Kriterleri, Yavaş Şehir, Yavaş Şehir Horn, Yavaş Şehir Seferihisar

THE COMPARISON OF APPROACHES OF TURKEY and AUSTRIA TOWARDS THE CITTASLOW EVENT: CASES OF HORN and SEFERIHISAR

ABSTRACT

Recently, the cittaslow (slow city) concept has been mentioned ubiquitously, which has become a development model for small and livable cities. The cities which desire to affiliate with this organization have chance to re-claim and sustain their cultural and local attributes, by fulfilling the necessities that the organization obliges. In this study, the understanding of the cittaslow notion in Turkey and Austria is collated, along with analyzing and determining the differences of the cities of countries that are the member of European Union. The research population is comprised of the slow cities in world and Turkey and the cittaslow cities of Seferihisar (Turkey) and Horn (Austria) are chosen to be the research samples. The data is collected by utilizing the qualitative interviewing research technique and interviews have been conducted with the cittaslow officers of Seferihisar and Horn. The questions of the interviews were comprised of the cittaslow criteria, which have been used to analyze the endeavors that the aforementioned cities achieved. As a finding of this study, it has been determined that Seferihisar has fulfilled many of the criteria after the decision process, and aimed to become one of the distinguished cities throughout the world. As Horn is already a member of European Union, it had achieved many of the cittaslow criteria. As result of this study, the compatibility of Seferihisar and Horn to the cittaslow criteria varies by population, environmental issues, climate and development level.

Keywords: Cittaslow, Cittaslow Criteria, Slow City, Slow City Horn, Slow City Seferihisar

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	ii
------------	----

ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	iv
TABLolar LİSTESİ	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ	ix
BÖLÜM I	1
1.GİRİŞ	1
1.1. Araştırma Problemi.....	2
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3.Araştırmanın Önemi	3
1.4.Araştırmanın Kapsamı	4
1.5.Araştırmanın Sınırlılıkları.....	4
1.6.Araştırmanın Yapısı.....	4
BÖLÜM II	6
YAVAŞ ŞEHİR İLE İLGİLİ KAVRAMSAL ÇERÇEVELER	6
2.1. Yavaş Hareketi (Slow Movement, Cittaslow).....	6
2.1.1.Yavaş Yaşam (Slow Living)	7
2.1.2.Yavaş Seyahat (Slow Travel)	9
2.1.3.Yavaş Yemek (Slow Food)	9
2.1.4.Yavaş Trafik (Slow Traffic).....	11
2.1.5.Yavaş Turizm (Slow Tourism).....	11
2.2. Yavaş Şehir.....	12
2.2.1. Cittaslow (Yavaş Şehir) Oluşumunun Tarihsel Süreci	14
2.2.2.Yavaş Şehir Kriterleri.....	15
2.2.3.Cittaslow(Yavaş Şehir) Logosu ve Sloganı	27
2.2.4.Cittaslow Birliği'ne Üye Şehirlerin Listesi	29
2.3. Turizm Coğrafyasında Yavaş Şehir.....	36
2.4.Yavaş turizm (Slow Tourism)	38
2.5. Dünya'dan Yavaş Şehir Uygulama Örnekleri.....	40

2.5.1. Bra, İtalya	41
2.5.2. Goolwa, Avusturalya.....	41
2.3.3. Midden-Delfland, Hollanda	42
2.6.Türkiye' den Yavaş Şehir Örnekleri	42
2.6.1. Uzundere, Erzurum	43
2.6.2. Gökçeada, Çanakkale	43
2.6.3. Halfeti, Şanlıurfa	44
BÖLÜM III	45
YÖNTEM	45
3.1.Evren Örnekleme.....	47
3.2.Veri Toplama Araçları.....	48
3.3. Verilerin Analizi	49
BULGULAR VE YORUMLAR.....	50
4.1.Horn ve Seferihisar Yavaş Şehirlerinin Karşılaştırma Analizi.....	60
4.1.1. Çevre Politikaları Yönünden Karşılaştırma	60
4.1.2. Altyapı Politikaları Yönünden Karşılaştırma	61
4.1.3. Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları Yönünden Karşılaştırma	61
4.1.4. Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkarlara Dair Politikalar Yönünden Karşılaştırma	63
4.1.5. Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim İçin Planlar Yönünden Karşılaştırma	64
4.1.6. Sosyal Uyum Yönünden Karşılaştırma	64
4.1.7. Ortaklıklar Yönünden Karşılaştırma	65
BÖLÜM V	66
SONUÇ ve ÖNERİLER.....	66
KAYNAKÇA	70

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Hızlı ve Yavaş Akımların Karşılaştırılması	8
Tablo 2: Dünyadaki Yavaş Şehir (Cittaslow) Birliği üyesi ÷lke ve şehirler ..	29
Tablo 3: Horn ve Seferihisar Da Citta Slow Çevre Politikaları Doğrultusunda Yapılan Çalışmalar.....	50
Tablo 4: Horn ve Seferihisar Da Citta Slow Altyapı Politikaları Doğrultusunda Yapılan Çalışmalar.....	52
Tablo 5: Horn ve Seferihisar Da Citta Slow Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları Doğrultusunda Yapılan Çalışmalar.....	53
Tablo 6: Horn ve Seferihisar Da Citta Slow Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkarlara Dair Politikalar Doğrultusunda Yapılan Çalışmalar	55
Tablo 7: Horn ve Seferihisar Da Citta Slow Doğrultusunda Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim Planlarına Dair Yapılan Çalışmalar	57
Tablo 8: Horn ve Seferihisar Da Citta Slow Doğrultusunda Sosyal Uyum Politikalarına Dair Yapılan Çalışmalar	58
Tablo 9: Horn ve Seferihisar Da Citta Slow Doğrultusunda Ortaklık Politikalarına Dair Yapılan Çalışmalar	59

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Cittaslow (Yavaş Şehir) Logosu ve Sloganı..... 28

BÖLÜM I

1.GİRİŞ

Son dönemlerde adından sıkça söz edilen, küçük ve yaşanabilir kentler için bir yerel kalkınma modeli olarak ortaya çıkan Cittaslow Hareketi, son yıllarda popüler bir kavram ve olgu olarak literatürde ve medyada çok yoğun biçimde yer almaktadır. Cittaslow kelimesi İtalyancada şehir anlamına gelen *citta* kelimesi ile İngilizcede yavaş anlamına gelen *slow* kelimesinin birleşmesinden oluşmuştur ve ülkemizde *yavaş şehir* anlamında kullanılmaktadır. Günümüzde tüm dünyayı etkisi altına alan küreselleşme, şehirlerin yapısını, yaşam tarzının ve yerel özelliklerini olumsuz yönde değiştiren bir etkiye sahiptir. Bu kapsamda Cittaslow, söz konusu etkilerin ortadan kaldırması engellemek için Slow Food hareketi olarak bilinen bir yaklaşımdan esinlenilerek tesis edilen bir birliktir. Cittaslow üyesi olabilmek isteyen kentlerin nüfusunun 50.000'in altında olması ve Cittaslow birliğinin belirlemiş olduğu 70 kriteri yerine getirmesi gerekmektedir. Her şehrin kendine has ve kendine özel bir karakteri bulunur. Bu düşünceden hareketle Cittaslow, kentlerin hangi özelliklerinin ön plana çıkarılmasının daha uygun olacağı ve bu özelliklerin korunması maksadıyla alınması gereken tedbirlerin neler olduğunu belirlemek ve bir farkındalık yaratmak için çeşitli faaliyetler gerçekleştirmektedir. Söz konusu faaliyetlere örnek olarak, kentlere has olan çeşitli yerel ürünlerin üretiminin arttırılması, bu ürünlerin yerel pazarlarda sunulmasının sağlanması, yerel yemeklerin yapıldığı lokantaların açılması, kente has peyzaj düzenlemelerinin sağlanması, yenilenebilir enerji imkânlarının kullanılmasının arttırılması, bisiklet kullanımının yaygınlaştırılması verilebilir.

Bu çalışmada Cittaslow kavramına ve Cittaslow kriterlerine değinilmiş, daha sonra da Seferihisar(Türkiye) ve Horn' da (Avusturya) Cittaslow çalışmaları ile ilgili görüşmeler yapılarak Seferihisar ve Horn'da Cittaslow kriterlerinin ne ölçüde var olduğu tespit edilerek karşılaştırılmaya çalışılmıştır.

1.1. Araştırma Problemi

Son yıllarda özellikle teknoloji alanında yaşanan hızlı gelişmelere paralel olarak bütün dünyada hızlı bir değişim süreci yaşanmakta ve dünya her geçen gün biraz daha küçülmektedir. Bunun yanında yaşantı iyice hız kazanmış, her şeye ulaşmak kolaylaşmıştır. Bütün bu gelişmeler, insanlara hayatı biraz daha kolay hale getirmek için olsa da burada “İnsan için gerçekten iyi olan şey nedir?” sorusu akla gelmektedir.

Sanayi Devrimi sonrasında, dünya üzerindeki birçok şey, bu süreçten etkilenerek belli bir değişime uğramıştır. Kendisini söz konusu etkilerden uzak tutmak isteyen, kendi halinde kalan birçok yer, ekonomik ve sosyal alanda sorunlar yaşamaktadır. Yerel alanda ekonomik kalkınmayı başaramayan şehirlerde, belli bir kalkınma düzeyini yakalayan kentlere göre genel olarak nüfus yapısında da gerileme görülebilmektedir. Bütün dünyada olduğu gibi Türkiye’de de yerleşim birimlerinin birçoğu belli bir ekonomik kalkınma düzeyine ulaşmak amacıyla çalışmakta, bu alanda da zorlanmaktadır. Söz konusu birimler, yerel potansiyellerini değerlendirmek suretiyle kendilerine özgü kültürel ve doğal değerlerini koruyup kültürel, ekonomik ve toplumsal faaliyetlerini gerçekleştirmelerini sağlayabilecek düzenlemelere ihtiyaç duymaktadır. Son dönemlerde yaygınlaşan yavaş şehir ve sürdürülebilir turizm uygulamaları bu türden bölgeler için bir alternatif oluşturmaktadır. Türkiye’de bulunan birçok güzel kültürel ve doğal değerlere sahip olan birçok küçük şehir ve kasaba, bunları hakkıyla kullanamamaktadır. Bu konuda belli bir noktaya gelmek için bazı şehirler, yavaş şehir hareketi içinde yer almaya çalışmaktadır.

Yavaş şehir olgusu, hızlı bir şekilde ilerleyen hayatın getirmiş olduğu olumsuzluklardan uzak, yaşanabilir kentler için bir yerel kalkınma modelidir. Birliğe üye olmak isteyen kentler, kriterlere uygunluğu araştırıldıktan sonra birliğe dâhil edilmektedir. Cittaslow (yavaş şehir) kriterlerinin sabit olması, her kentin aynı kriterleri, aynı ölçüde yerine getirdiği anlamına gelmemektedir. Kriterlere uygunluk, nüfus, ekonomi, coğrafi konum, iklim koşulları, gelişmişlik düzeyi gibi birçok etkenden dolayı farklılık göstermektedir.

Bu tez çalışmasıyla yavaş şehir akımının kriterlerini belirlemek; ekonomik, toplumsal ve kültürel alanda şehre katkılarını gözlemlemek, sürdürülebilirlikle ilişkisine dair değerlendirmeler yapmak; turizm açısından yavaş şehir ile sürdürülebilirliği analiz etmek amaçlanmaktadır.

Türkiye'nin yavaş şehirlerinden ve en güzel beldelerinden olan Seferihisar, birliğe dâhil olduktan sonra, Cittaslow ile adını duyurarak marka şehir olmayı başarabilmiştir. Seferihisar yerel kalkınma hususunda Cittaslow çalışmalarına devam ederken, Horn ise Avrupa kenti olmasından dolayı, yerel kalkınma için Cittaslow' a ihtiyaç duymadığı akıllara gelebilir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın temel amacı, yavaş şehir olgusunu uluslararası açıdan kıyaslamaktır. Bu amaç doğrultusunda, Cittaslow üyesi olan Seferihisar (Türkiye) ve Horn (Avusturya) ilçelerini Cittaslow' un oluşturduğu kriterler üzerinden karşılaştırmak suretiyle uygunluk bakımından farklılık görülüp görülmediği tespit edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca Cittaslow kriterlerinin yaşanabilir kentler için önemli olduğunu vurgulayarak literatüre katkı sağlamak bir diğer amaçtır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Son yıllarda iyice yaygınlaşan doğal hayatı, çevreyi ve doğal turizmi destekleyerek öne çıkararak yavaş şehir felsefesi, turizmle ilgili farklı bir alternatif olan özelliği taşımaktadır. Söz konusu turizm anlayışı, şehrin misafirlerine doğal bir çevrede, doğal ürünler tüketme imkânı sunmaktadır. Yerel halkın yavaş şehir felsefesini desteklemesiyle çevre korumaya katkı sağlandığı gibi şehrin ekonomik bakımdan gelişmesi de sağlanmaktadır. Bu gelişme süreci içinde ayrıca doğal turizmin sürekliliği de büyük bir önem taşımaktadır. Bu çalışma ile yavaş şehir akımının özellikleri ortaya konulurken bir yandan da yavaş şehir kriterlerine uyularak elde edilen kazanımlara dikkat çekilmektedir. Nihayet bir şehrin gelişmesi için mutlaka yavaş şehir akımı içinde olmak gerekmediği, söz konusu kriterleri sağlayarak da belli noktalara gelinebileceğini ortaya koymak için yapılmış bir çalışmadır.

Çok hızlı ilerleyen hayatın daha yaşanabilir olması için, küçük ve yaşanabilir kentler açısından Cittaslow ve kriterleri önemli bir yere sahiptir. Araştırma konusu, literatür düzeyinde incelendiğinde, bu konu hakkında yetersiz olan literatüre katkı sağlanmaya çalışılmıştır.

1.4.Araştırmanın Kapsamı

Bu çalışmanın teorik alanını; yavaş hareketi, seyahat, yemek, trafik, turizm, şehir ile yavaş şehir kriterleri, dünyadan ve Türkiye'den yavaş şehir örnekleri gibi konular oluşturmaktadır.

Uygulama alanını ise 2008 yılında Avusturya'nın ilk yavaş şehri olan Horn ve 2009 yılında ülkemizde yavaş şehir olarak ilk defa belirlenen Seferihisar oluşturmaktadır. Yavaş şehir olgusu, bu şehirler üzerinden karşılaştırılmaya çalışılmıştır.

1.5.Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma evrenini dünyadaki ve Türkiye'deki yavaş şehirler oluşturmaktadır. Sadece Seferihisar(Türkiye) ve Horn (Avusturya) yavaş şehirleri sonuçların genellenebilirliği açısından sınırlılık teşkil etmektedir. Ayrıca zaman çalışmanın önemli bir kısıtı olmuştur.

Yine çalışma iki farklı ülkeyi kapsamaması ve uluslararası bir nitelik taşıması araştırmacıya finansal açıdan önemli bir kısıt oluşturmuştur.

1.6.Araştırmanın Yapısı

Araştırmanın teorik çerçevesi ve uygulama bölümleri ile birlikte toplam 5 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm; konusu, amacı, önemi yapısı gibi araştırmaya yönelik bilgileri içermektedir.

İkinci bölümde ise araştırmanın kavramsal çerçevesini oluşturan, yavaş hareketi, yaşam, seyahat, yemek, trafik, turizm, yavaş şehir ve yavaş şehir kriterleri hakkında genel bilgiler bulunmaktadır. Bu bölümde Cittaslow' un (yavaş şehir)

tarihsel sürecine değinilmiş, dünyadan ve Türkiye'den yavaş şehir örneklerine yer verilmiştir.

Araştırmanın üçüncü bölümünde uygulama alanı bulunmaktadır. Bu bölümde araştırmanın yöntemine, evren örnekleme ve verilerin toplanmasına yer verilmiştir.

Araştırmanın dördüncü bölümünü bulgular ve yorumlar oluşturmaktadır. Bu bölümde Seferihisar ve Horn kriterler bakımından karşılaştırılmıştır. Araştırmanın beşinci bölümde ise sonuç yer almaktadır.

BÖLÜM II

YAVAŞ ŞEHİR İLE İLGİLİ KAVRAMSAL ÇERÇEVELER

2.1. Yavaş Hareketi (Slow Movement, Cittaslow)

Yavaş hareketi (slow movement); günümüzde tüm dünya genelinde gözlenen, doğadan uzak bir şekilde hızlı ve tüketime endeksli olan yaşam tarzının oluşturduğu olumsuzluklardan kurtulabilmek için ortaya çıkmış bir kavramdır. Yavaş hareketi, zaman yoksulluğu sorununu gidermeyi ve mutlu bir yaşam sürmeyi amaçlamaktadır. Son yıllarda bilgi ve iletişim teknolojilerindeki hızlı gelişmelere paralel olarak bilgiye ulaşmak ve bilgiyi kullanmak oldukça kolaylaşmış ve bu durum insanların hızla gelişen sosyal, ekonomik ve kültürel unsurlara yetişebilmeleri için hızlı bir şekilde hareket etmeleri gerekliliğini doğurmuştur. Buna karşılık söz konusu hareket, bu hızlı yaşam anlayışına karşı daha yavaş bir hayat tarzının benimsenmesini savunan bir harekettir (Görkem ve Öztürk, 2016: 13).

Yavaş hareketi, sürdürülebilir şehirler hareketi ve benzer olan sürdürülebilirlik bağlantılarına paralel gelişen bir olgudur. Yavaş hareketi, hız ve küresel piyasalara karşı bir tepkidir (Newman ve Jennings, 2008: 195).

Yavaş şehir, günümüzde geçerli olan hızlı yaşam tarzının olumsuzluklarını dillendiren ve yaşamın birçok alanında (yaşama, beslenme, seyahat, trafik, çalışma hayatı gibi) yapılan eylemlere anlam katarak değerinin ve kalitesinin anlaşılmasını sağlayan bir harekettir (Honore, 2008:15).

Floistad (2016) yavaş hareketini: “Kesin tek bir şey her şeyin değiştiğidir. Değişimin ivmesi artıyor. Hayata tutunmak istiyorsanız acele etseniz iyi olur. Günümüzün mesaj bu. Ancak temel ihtiyaçlarımızın asla değişmediği herkese hatırlatılmalı. Başkaları tarafından görülme ve takdir edilme ihtiyacı, aidiyet ihtiyacı, yakınlık ve itina, birazcık sevgi ihtiyacı bunlar sadece insan ilişkilerindeki yavaşlıkla verilebilir. Değişimlere hâkim olmak için yavaşlığı, tefekkürü ve birlikteliği yeniden edinmek zorundayız. Bu noktada gerçek yenilenme hissedeceğiz” şeklinde

özetlemiştir. Bu hareketin savunucuları yavaş hareketinin, yaşamın tüm alanlarında bir yavaşlatma anlayışı olmadığı, bunun yerine faaliyetlerin ihtiyaç duyulan en optimum hızla ve gerçekleştirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

2.1.1.Yavaş Yaşam (Slow Living)

Yavaş yaşam ve kolay yaşam kavramları birçok özelliği bakımından benzerlik gösterse de ikisi arasında önemli farklılıklar vardır. Yavaş yaşam da önemli nokta zamandır. Temelinde, daha fazla zaman kazanmak ve var olan geçici düzeni değiştirmek için atılan ciddi adımları içerir. Kolay yaşam, genel olarak fikir, duygu ve etkinliklerin toplamı gibi algılansa da kırsal yaşam ile kent yaşamı arasında seçim yapan ve modernlik iddialarına kuşku ile yaklaşan tutumluluk ve sıkı çalışmayı da içermektedir (Sezgin ve Ünüvar, 2011: 108).

Yavaş yaşamda, gündelik hayatın içindeki zaman, mekan, zevk ve politika iç içedir. Küresel günlük yaşamda, “Yavaş yaşam” bir kaçma şansı değil, alışlagelmiş toplumlarda zaman ve mekânın eşitsiz ve heterojen dağılımının bir sonucu ve cevabıdır. Küresel günlük yaşamda yavaş yaşam, küreselleşmenin yerel halk tarafından nasıl algılandığını göstermesi için. Çünkü küreselleşmenin özelliği yerel halkı silmekle tehdit etmektedir. Küreselleşme, bölgesel çevreden, yurdundan edilmiş bir çevreye, bir üst çevre oluşturmaya geçişi ve giderek fiziksel ve coğrafi mekânın değiştirilmesini ifade etmektedir (Parkings ve Craig, 2006: 2-10).

Carl Honore'ye göre hızlı bir şekilde hayatını sürdüren kişide görülen davranış şekilleri genellikle olumsuz yönündedir. Bu davranış şekillerine örnek olarak, sürekli meşguliyet, agresiflik, sabırsızlık, streslilik, vs. verilebilir. Buna karşılık yavaş yaşamı tercih eden bireylerde sakinlik, dikkatlilik, sabırlılık, sezgisellik gibi olumlu karakter özellikleri gözlenir. Bu çerçevede yavaş yaşam, tüketici odaklı değişimin altında, çağdaş toplumların ekonomik ve kültürel hareketlerindeki değişimi ve teknolojinin ilerlemesi, iletişim olanaklarının artması, seyahat imkanlarının hızlanması ve bunlara bağlı olarak çalışma hayatında hızın ön planda olmasını eleştirmektedir. Slow kavramı, denge kelimesi ile özetlenebilir. Hızlı olunması gerektiğinde hızlı ol, yavaş olunması gerektiğinde ise yavaş ol (Knox ve Mayer, 2009: 36).

Tablo 1: Hızlı ve Yavaş Akımların Karşılaştırılması

Yaklaşımlar	
Hızlı	Yavaş
Homojen	Kişiyeye özgü
Tek zorunluluk	Çoklu zorunluluk
Eşitsiz	Eşit
Endüstriyel	El işi
Standart	Özel
Kurumsal	Taban örgütlü
Sürdürülemez	Sürdürülebilir
Kopyalanmış	Gerçek
Düşük kalite	Yüksek kalite
Çoğaltılabilir	Kişiyeye özgü
Yerel tarih ve kültüre duyarsız	Yerel tarihe duyarlı
Örnekler	
Kent mega projeleri	Toplum ekonomik gelişimi
Hava kirliliği	Yavaş şehir
Endüstriyel gıda sistemleri	Yavaş yemek

Kaynak: Knox, Paul L., Mayer, Heike; Small Town Sustainability, Economic, Social and Environmental Innovation, Printed in Germany, Berlin, 2009,s.35.

Tablo 1’de hızlı ve yavaş akımlarının karşılaştırılması yer almaktadır. Tabloya göre, yavaş akımı hızlı akıma göre birçok yönden daha olumlu sonuçlar doğurmaktadır. Kişiyeye özgü olması, eşit, endüstriyel yerine el işine önem veren, daha özel, geniş halk kitlelerine yayılan, sürdürülebilir ve yaşanabilir, yüksek kalitede, kişiyeye özgü özellikleri olan, yerel tarih ve kültüre duyarlı olması yavaş akımın en belirgin özelliklerindedir.

2.1.2.Yavaş Seyahat (Slow Travel)

Dickinson ve Lumsdon’a (2010) göre: “Yavaş seyahat, az seyahat eden, seyahat ettikleri yerlerde fazla kalan, gezilerini yavaş yapan kişilere araba ve uçak seyahati yerine başka alternatifler sunan kavramsal bir yapı” olarak ortaya çıkmıştır.

Yavaş seyahat, seyahat esnasında yapılan hızı azaltmayı amaçlamıştır. Seyahat, ev ile gidilecek yer arasında çekilen bir işkence değil, seyahat edecek kişilerin rahatlama anı bulmaları için oluşan bir fırsattır. Yavaş seyahat, zamanı yeniden ayarlar ve gittiğimiz yerlerdeki ilişkilerimizi yeniden şekillendirerek seyahat ettiğimiz topluma daha yakın olma imkanı sağlar (Gardner, 2009:11-12).

2.1.3.Yavaş Yemek (Slow Food)

“Yavaş Yemek” yaklaşımının ilk olarak 1986 yılında Roma'nın en işlek ve tarihi meydanlardan biri olan Piazza di Spagna'da McDonalds'ın bir fast-food restoranı açmasına tepki olarak ortaya çıkmış olduğu bilinmektedir. Beslenme kültürünün temel unsuru olan gıdanın üretilmesinde ve tüketilmesinde sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik özelliklerin muhafaza edilmesini sağlamak amacı ile geliştirilmiş olan bu akımın kurucusu İtalyan gazeteci ve gıda yazarı Carlo Petrini'dir (Mayer ve diğ., 2006).

İngilizce 'de yavaş anlamına gelen slow kelimesi ile yemek anlamına gelen food kelimelerinin birleşmesi ile oluşturulmuş olan Slow Food kavramı, genel olarak yaygın olana düşüncenin aksine fast food sektörüne bir alternatif ve onun karşıtı olarak geliştirilmiş bir anlayış değildir. Her ne kadar Slow Food kavramının fast food restoran faaliyetleri ile taban tabana zıt öğeler içeriyor olsa da Slow Food hareketinin fast food anlayışına tamamen karşı çıkmakta olduğu düşünülemez. Slow Food

hareketi öncelikli olarak yemek yemenin kültürel bir davranış şekli olduğunu kabul eder. Bu harekete, ölçülü ve dengeli bir çiftçilik ile elde edilen gıda ürünlerinin mevsimlik olarak tüketilmesi gerekliliğini savunur. Bu kapsamda Slow Food hareketi hızlı tüketim temeline dayanan günümüz kapitalizminin bir düşmanı olarak kabul edilmektedir (Honore; 2008: 60-64).

Temelinde kaliteli gıda, sağlıklı gıda ve adil gıda unsurları bulunan Slow Food hareketinin başlıca özellikleri aşağıda maddeler halinde listelenmiştir (Özkan. 2011: 11):

- Gıda üretiminde hayvan haklarının korunması, çevreye zarar verilmemesi ve üreticilerin adil bir şekilde gelir etmeleri hedeflenir.
- Yerel olan gıdaların ve kültürel yemeklerin korunması hedeflenir.
- Yemek kültürü hakkında gerekli eğitimlerin verilmesi sağlanır.
- Özellikle yerel ekonomiye katkı sağlanması amaçlanır.

Yukarıda sıralanan özelliklerine binaen Slow Food hareketi, beslenme faaliyetinin, insanda lezzet hissi uyandıran, hijyenik ve çevreye duyarlı şekilde üretilmiş, sektördeki herkese kabul edilebilir bir gelir sağlayan bir yaklaşım olarak özetlenebilir.

“Yavaş yemek”, gastronomi modeli benzer çoklu disiplin anlayışı ile gıda üretimi ve tüketiminin, biyolojik ve kültürel özelliklerine yoğunlaşmaktadır. Yeni gastronominin amacı gıdayı yeniden insan kültürünün merkezine taşımaktır. Petrini, gıdanın “Sadece tüketim için kullanılacak kadar basit bir ürün olmadığını, ayrıca mutluluk, kimlik, kültür, zevk, yaşam kaynağı, beslenme, yerel ekonomi ve hayatta kalma mücadelesi olduğunu” da savunmaktadır. Petrini' ye göre gıda; erkekler ve kadınların, bilginin, yöntemlerin, çevrenin ve ilişkilerin oluşturduğu bir ağdır ve bu ağa, tüm kültürel ve yemek bilgisi olan herkes katılabilir. Yeni gastronomide gıda, çeşitli politik, ekonomik, kültürel ve tarımsal ağların bir ifadesidir ve hepsi ayrı bir öneme sahiptir. Bu şekilde gıda, insan kimliğini belirleyen birincil faktörlerdendir (Sezgin ve Ünüvar, 2011: 118).

2.1.4.Yavaş Trafik (Slow Traffic)

Yavaş trafik hareketi ilk olarak 1970'li yıllarda Almanya'da ve Hollanda'da ortaya çıkmıştır. Bu hareketle, trafikte görülen artış ve artan yol kapasitesi yerine daha insancıl ve sakin yol önerileri sunarak yürüyüşlerin, bisiklet kullanımının ve transit geçişlerin ön plana çıkarılması istenmiştir. Trafik eğitimiyle, trafikteki sakinlik sağlanmaya çalışılmıştır. Yavaş trafikte genellikle öncelikli olarak tarihi alanlar vurgulanmıştır (Newman ve Jennings, 2008: 195-196).

Yavaş trafik bir yandan sağlıklı yaşam için motorlu araç kullanımının azaltılmasını desteklerken diğer taraftan mevcut trafiğin daha yavaş ama akıcı olmasını amaçlayarak, yakıt tüketiminin minimize edilmesini sağlamaktadır (Sezgin ve Ünüvar, 2011: 123).

2.1.5.Yavaş Turizm (Slow Tourism)

Yavaş turizm, eğitim ve bilginin bölgede yaşayan insanlara ve ziyaretçilerine verilerek, turizm değerlerini koruma ve bu turistik bölgenin kullanılmasının teşvikini amaçlayan bir harekettir. Yavaş turizm, bir konukseverlik politikası içinde, sosyal, çevresel büyüme ve sürdürülebilir bir bakış açısı ile turistik yer çekiciliğini arttırmaya teşvik etmeyi hem de sürdürülebilir bir toplumun temel değerini temsil eden "Yavaş yaşam" kavramını desteklemektedir (Sünnetçioğlu vd., 2012: 954).

Yavaş turizmin deneyimleri birbirini izleyen 6 boyuttan oluşmaktadır:

- Zaman (Time)
- Yavaşlık (Slowness)
- Kirlilik (Contamination)
- Gerçeklik (Authenticity)
- Sürdürülebilirlik (Sustainability)
- Heyecan (Emotion) (Dall'aglio, Nazzaruolu ve Zago, 2011).

Yavaş turizmin temelinde konukseverlik vardır. Konukseverliğin klasik tanımları bunun bir sosyal olgu olduğunu ve kökeninin binlerce yıl öncesine kadar dayandığını belirtmektedir. Bu bağlamda, konukseverlik genellikle normalde o haneden olmayan kişilere yiyecek-içecek sunma ve bazen de kalacak yer imkanı sağlama olarak da tanımlanmaktadır. Gerçek bir konuksever davranış misafirlere yardım ederek, onları eğlendirerek ve koruyarak onlara hizmet ederek sağlanır (Ritzer, 2007: 129-130).

Turizm ve seyahat endüstrisi dünyanın en önemli ve önde gelen endüstrileri arasında yer almaktadır. Temelde konaklama, ulaşım, yiyecek ve içecek aktivitelerin de bünyesinde barındırmaktadır. Ülkelerin doğal kaynakları ve çevresel özellikleri turizmin gelişimine katkı sağlamaktadır. Turizm ve çevre birbirini bütünler niteliktedir. Bu nedenle, turizm endüstrisi açısından doğal kaynakların kullanımı son derece önemlidir. Günümüzde oldukça geniş bir alanda kabul gören yavaş hareketi turizm sektöründe de yaygınlaşmaya başlamıştır. Özellikle kültürel motiflerin ön plana çıkarıldığı yavaş turizm ile kültürel turizm arasında sıkı bir ilişki mevcuttur. Bunun temel nedeni, yavaş turizm yaklaşımında yerel kültürlerin ve kültür unsurlarının ön plana çıkarılarak bu unsurları sürdürülebilir bir şekilde değerlendirilmesi hedefinin ön planda olmasıdır. Böylelikle hem yerel kalkınmaya hem de bölgesel ekonomiye önemli katkılar sağlanacağı değerlendirilmektedir (Tuzlukaya, 2010).

2.2. Yavaş Şehir

İtalyanca’ da şehir anlamına gelen *citta* kelimesi ile İngilizcede yavaş anlamına gelen *slow* kelimesinin birleşmesinden oluşmuş olan Cittaslow kelimesi, Türkçeye yavaş (sakin) şehir olarak çevrilmektedir. Şehirler birliği olarak nitelendirilen Cittaslow’ un temelleri, 1989 yılında İtalya’daki aşçılar tarafından başlatılan İnternation Slow Food Movement (Uluslararası Yavaş Beslenme Hareketi) ile ortaya konan esasların benimsenmesi ile şekillendirilmiştir (SlowFood, 2016).

Günümüzde tüm dünya genelinde küreselleşmenin şehir yaşamlarında bir tekdüzelik meydana getirmekte olduğu görülmektedir. Bu anlamda şehirler sahip oldukları yerel ve kültürel özellikleri birer birer kaybetmekte ve tüm şehirler

birbirlerinin kopyası olma eğiliminde olmaktadır. Bu anlamda Cittaslow, şehirlerin sahip oldukları orijinal kültürel değerlere sahip çıkılmasını, bu konuda şehirde yaşayanlarda bir farkındalık oluşturulmasını ve şehir halkı için sürdürülebilir gelir kaynakları temin edilmesi yönünde faaliyet gösteren bir kalkınma modeli ve bir şehirler birliğidir. Cittaslow' un amacı, yerel ürünlerin, tatların ve sanatların geçmişte kalmasını önleyerek bunları geleceğe taşımaktır. Cittaslow' da insan sağlığı da göz önünde bulundurulmalıdır. Bu maksatla çevreyi kirleten atıkların, gürültünün, ışığın ve elektromanyetik dalgaların sürekli olarak kontrol edilmesi gerekmektedir (Seferihisar Belediyesi'nin Cittaslow Çalışmaları, 2011).

Ekonomik ve sosyal anlamda gelişmiş olan Cittaslow üyesi şehirler, uluslararası kabul görmüş bir standardı uygulayarak, küresel homojenleştirme karşısında farklı kimlikleri tespit etmektedir (Emekli, vd., 2006: 2).

Cittaslow hareketi, tarih ve entelektüelliğin bileşiminden ortaya çıkmış bir fikir olduğu için şehirlerde, çağdaş yerel yönetim politikaları açısından önem arz etmektedir. Şehrin yönetilmesinde sivil toplum, yerel yönetimleri önemli oranda desteklemektedir. Cittaslow hareketi yaşanan şehrin sosyo kültürel gelişmişliğinin yanı sıra duyulan bilinen ve tercih edilen bir şehir haline gelmesini de değerlendirmektedir. Paolo Saturnini, Cittaslow hareketini "Cittaslow hareketi değişimin kendisine değil, değişim için uygulanan yanlış yol ve yöntemlere karşıdır. Bu nedenle, şehirleri üyeliğe kabul ederken dikkatli davranmamız gerekmektedir. Şeklinde ifade etmektedir. Cittaslow şehrin sahip olduğu karakteristik özelliklerin ön plana çıkarılması ve çevresel unsurların zenginleştirilmesi, geliştirilmesi, korunması ve hayatın çevre ile bir bütün olarak yaşanması için stratejiler belirler (Parkins ve Craig, 2006: 78-80).

Yavaş şehir (Cittaslow) akımı 1999 yılının Ekim ayında Greve ve Chianti, Toskana Belediye Başkanı Paolo Saturnini' nin diğer üç belediye başkanı ile toplantı yapması ile başlamıştır. Bu toplantıda, bir Slowcity' nin özellikleri belirlenmiştir. Orvieto' daki kuruluş toplantısında, dört üye kendilerini özellikle bazı prensipleri izlemeye adanmışlardır. Bu üyeler, daha huzurlu ve temiz fiziksel çevrelerde çalışmayı, yerel gelenekleri, yerel el işlerini, yerel mutfağı korumayı içermekteydi. Ayrıca daha sağlıklı çevreler oluşturmak için, vatandaşlarının hayatın ritmine boş zamanlarında

varabilmeleri ve daha iyi şartlarda yaşamak üzere yönetimsel çözümler aramada deneyimlerini paylaşmak için, teknolojiyi de kullanmaya karar vermişlerdir. Amaç, iyi gıda, sağlıklı çevre, sürdürülebilir ekonomi ve toplu yaşamın geleneksel uyumuna dayalı sağlam bir canlılıkla gelişimi hızlandırmaktır. Bu fikirler daha sonra 59 maddelik bir listenin oluşturulmasına yol açtı. Bu listede, yemek ve şaraplardan zevk almayı, ziyafetleri arttırmayı, eşsiz, kaliteli olan gıdaları destekleyen içerikler yer almaktadır. Üyeliğe uygun olmak için, aday olacak kentlerin nüfusunun 50.000'den fazla olmaması ve organik tarım desteğinden ziyaretçilerin yerel geleneksel gıdaları deneyebileceği yerlere kadar bir dizi ölçüte uymaları gerekmektedir. Ayrıca, kaynaklarını ve hammaddelerini koruyacağını, hazır gıda ve kültürel standartlaşmayı seçmeyeceğini de taahhüt etmelidir. Yerel ayırt ediciliğin ve yer duygusunun desteklenmesi yerel gıda ve şarapların beğenilmesi kadar önemlidir. Liste ayrıca kent tasarımı ve planlamasını da kapsamaktadır. Aday kentlerin yalnızca kente özel kültürel değerlerin, ürünlerin, tarihi ve sanat eserlerin ön plana çıkarılmasını değil, aynı zamanda bölgenin kalkınmasında önemli rol üstlenebilecek modern endüstriyel çalışmaların da destekleneceğini taahhüt etmeleri beklenir. Buna ilaveten, çevreye duyarlı projelerin ve faaliyetlerin planlanarak, ağaç dikimi, bisiklet kullanımının artırılması, bisiklet ve yaya yollarının düzenlenmesini, yenilenebilir enerji imkanlarının kullanılmasını da benimsenmiş olması beklenir (Knox ve Mayer, 2009: 11).

2.2.1. Cittaslow (Yavaş Şehir) Oluşumunun Tarihsel Süreci

20. yüzyılın sonlarına doğru, sağlıksız hızlı gelişme, toplum yaşam olgusunda birçok olumsuz etki oluşturmuştur. Doğal kaynakların düzenli olarak kullanılmamasından kaynaklanan çevre kirliliği ve çevreyle ilgili sorunlar, dünya genelinde nüfusun ve buna bağlı olarak endüstriyel ihtiyaçların üretimi neticesinde ortaya çıkan atıkların gerektiği şekilde ele alınmamasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Bununla birlikte sürdürülebilir bir çevrenin sağlanması ile kalkınma arasındaki var olan dengenin bozulmuş olması da söz konusu sorunların temelinde yatan temel sebeplerdendir (Emrealp, 2005).

Cittaslow yaklaşımının temelinde Slow Food hareketinin önemli etkileri olmuştur. Bu kapsamda gerçekleştirilen ilk çalışmalar özellikle İtalya'da

rastlanmaktadır. Bu çalışmalara verilebilecek ilk örnek C. Petrini tarafından şarap ve diğer besinler üzerine 1977 ile 1983 yılları arasında gerçekleştirdiği çalışmalar sonucunda kar amacı gütmeyen bir derneğin kurulmasıdır. Akabinde, 1986 yılında Roma'nın en işlek ve tarihi meydanlardan biri olan Piazza di Spagna'da McDonalds'ın bir fast-food restoranı açmasına tepki olarak ortaya çıkmış olduğu bilinmektedir. İlerleyen süreçte yerel ürünlerin, üreticilerin ve işletmelerin korunması ve geliştirilmesi hedefleri ile Langhe Bölgesi'nin Cuneo İli'nde Slow Food hareketinin temelleri atılmıştır. Söz konusu hareket Dünya genelinde sürdürülebilir ve organik gıda üretimi konusunda farkındalık yaratmak gıda endüstrisinde görülen artan sanayileşmeye bağlı olarak kalitenin azalmasını engellemek ve insanlara temiz, iyi ve adil gıdanın sağlanmasını savunmuştur (Petrini, 2001: 1-2; akt. Andarabi, 2012).

1999 yılında da Slow Food felsefesini kentsel boyuta taşımayı amaçlayan Cittaslow birliği Orviet şehrinde, Slow Food Başkanı Carlo Petrini, Chianti kasabasının Belediye Başkanı Paolo Saturnini, Bra (Francesco Guida), Orvieto (Stefano Cimicchi) ve Positano (Domenico Marrone) Belediye Başkanları arasında sözleşme imzalanarak resmen kurulmuştur (Öztürk, 2012: 8).

2.2.2. Yavaş Şehir Kriterleri

Yavaş şehirler birliği, çok hızlı bir şekilde gelişerek modernleşme adı altında çevreyi, kültürü ve gelenekleri standartlaştırmak yerine yerel kültüre ait unsurları göz önünde bulundurarak çevreye duyarlı bir yaşam tarzı benimsenmesini hedeflemektedir. Bir şehrin yavaş şehirler birliğine üye olabilmesi için, bu birliğin oluşturduğu kriterlerin bulunduğu 59 şartlı sözleşmeyi imzalaması gerekmektedir (Doğutürk, s.6.).

Bir şehir, Cittaslow üyeliğine başvururken, öncelikle nüfusunun 50 binin altında olması gerekiyor ve yapılan ön değerlendirmede Cittaslow Birliğin tüzüğünde belirlediği kriterlerden en az 50 puan alması gerekmektedir. Ayrıca üyelik kabul edildikten sonra Cittaslow birliği sürekli kriterlerin sürdürülmesi için üye şehirleri kontrol etmektedir. Cittaslow üyesi olan şehirler bu birliğe gönüllü katıldıkları için

her yılın Haziran ayının 30'una kadar üyelik ücretini ödemelidirler. Ödemeler şehirlerdeki nüfus sayısına göre değişiklik göstermektedir (Şahin ve Kutlu,2014: 58).

Kriterlerden belli başlı olanları şunlardır (Coşar,2013: 20):

•Üye olmak isteyen şehrin veya kasabanın nüfusunun elli binden fazla olmaması,

•Kentlerin tarihsel ve geleneksel yapılarının muhafaza ediliyor olması,

•Motorlu araçların kent merkezinde kullanılmaması,

•Kullanılan gıda ürünlerinin yerel mamullerden oluşması,

•Yenilebilir enerji kaynaklarının kullanılıyor olması,

•Büyük marketlerin ve fast-food restoranlarının bulunmaması,

•Yerel ürünlerin satışını gerçekleştirenlerin destekleniyor olması,

•Kent dokusunun korunuyor olması,

•Tarihi yapıların muhafaza veya restore edilmiş olması,

•Kente özgü olan el sanatlarının korunmuş olması,

•Gürültü kirliliğinin engellenmiş olması,

Kentin havasının ve kent yaşamının kalitesinin yükseltilmesi,

•Gıda tüketiminde organik ürünlerin tercih edilmesi ve kentte bu ürünlerin üretilmesinin yaygınlaştırılmış olması,

•Kent halkının misafirperver bir karakterinin olması (Sezgin ve Ünüvar, 2011: 124).

Cittaslow, şehirler için bir kalite projesidir. Üye olan şehirlerin kültür, ekonomi barınma, teknoloji, ortak sorumluluk, çevre koruma, sağlıklı gıda gibi

konularda daha zengin olduğu ortaya konulmuştur. Çevresel politikalar, altyapı politikaları, konukseverlik, farkındalık ve sosyal politikalar, “Slow food” tarafından tarım, kolay yaşam için teknoloji gibi yedi adet büyük alandan oluşan kentin kalitesini ölçmek için kullanılan kriter listesine sahiptir ve her yıl yenilenmektedir. Yavaş şehir olan şehirler bu sayede şehir pazarlama politikalarının kalitesini ve verimliliğini ve turistik çekiciliğini arttırabilir (Cinnioğlu, 2006: 28).

Yavaş şehirler birliğinin en belirgin özelliği, yerel kimliğin canlandırılmasıdır. Bu hususta yavaş şehirler birliğinde yer alan şehirlerin aşağıda maddeler halinde sıralanan kurallara uymak mecburiyeti bulunur:

- Şehir genelinde görülecek yerlerde yavaş şehirler hareketi logosunun asılması,
- Yavaş şehir hareketinin hedefleri ile örtüşen çalışmalar gerçekleştiren kamu ve özel sektör kuruluşlarının bilgilendirilmesi, yönlendirilmesi ve destek sağlanması,
- Şehre has olan özelliklerin ön plana alınarak çeşitli çevre düzenlemelerinin, sürekli olarak çevre ile bütünleşmiş bir şehir hayatının gerçekleştirilmesi için çalışmaların yapılması,
- Gürültü kirliliğini önleyici tedbirler alınması. Bu kapsamda araçların şehir merkezlerinde bulunmamasının ve kornalarını kullanmamalarının sağlanması.
- Elektrik ile çalışan ulaşım aygıtlarının ve bisikletlerin kullanımına ağırlık verilmesi.
- Çatılarda bulunan televizyon antenleri, reklam panoları, vs. kaldırılarak görüntü kirliliğinin önlenmesi,
- Tarihi dokunun korunmasına azami dikkat gösterilmesi ve bu konuda gerekli olan altyapı çalışmalarının tamamlanması,
- Çevrenin ve şehrin dokusunun iyileştirilmesine yönelik teknolojik imkanların kullanılması,

- Yürüyüş ve yaya yollarının iyileştirilmesi ve arttırılması,
- Organik tarım ile üretilmiş olan gıdaların tüketilmesinin yaygınlaştırılması,
- Yöresel ürünlerin üretiminin canlandırılması ve bu konuda sürdürülebilir bir üretim anlayışının desteklenmesi,
- Şehir sakinlerinin bir araya gelebilecekleri sosyal ve ekonomik ortamların oluşturulması,
- Gerçekleştirilecek eğitim programları ile yavaş şehir kavramının şehir sakinleri tarafından benimsenmesinin sağlanması (Bahtiyar, 2014: 85).

Yavaş şehir olmak isteyen şehirlerin veya kasabaların, gerçekleştirmesi gereken kriterlerin7 başlık altında 70 ana kriteri ise şunlardır (Miele, 2008; Yurtseven, Kaya ve Harman, 2010; www.cittaslow.org):

1. Çevre politikaları (12 adet),
2. Altyapı politikaları (9 adet),
3. Kentsel yaşam kalitesi politikaları (17adet),
4. Tarım, turizm, esnaf ve sanatkârlık politikaları (10 adet),
5. Konukseverliğin, farkındalığın ve eğitimin saplanması için gereken planlar (10 adet),
6. Sosyal uyumla ilgili kriterler (9 adet),
7. Ortaklık ile ilgili kriterler (3 adet).

2.2.2.1.Çevre Politikaları

İnsanoğlunun varlığı, en başından itibaren çevreyle kaçınılmaz ilişkisinden dolayı doğa ile etkileşim içinde olmuş; bu süreçte de çevresini etkileyerek çevrenin, kirlenmesine ve bozulmasına yol açmıştır. Çevrenin bozulması, aynı zamanda insanın yaşamını idame için gereken ortamın da bozulması anlamına gelmektedir.

Dünya nüfusunun hızla artışına paralel olarak enerji kaynakları azalmakta, hava, toprak, su, kentsel katı atık, görüntü kirliliği, gürültü kirliliği gibi çeşitli kirlenmeler hızla yaygınlaşmakta; yetersiz yeşil alan ve çarpık kentleşmede artışlar olmakta, içme suyu kaynakları azalmakta, gıda ürünleri zor fakat maliyeti yüksek olarak temin edilmekte, orman alanları azalırken çölleşmede artış olmakta, kaybolan yarım milyona yakın bitki ve hayvan türü ekolojik sürekliliği ve çeşitliliği tehdit etmektedir. Günden güne gerginleşen ve sancısı artan bir dünyada çatışma çıkma riski tarih boyunca hiç olmadığı kadar artmış bulunmaktadır. İnsana yakışır bir dünya için çevre bilinci ve ekolojik anlayış yaygınlaştırılarak güçlendirilmelidir (Gürel, 1984, 11).

Yaşanabilir ve sağlıklı bir çevrenin önemi inkâr edilemez. Bundan dolayı da insanların fiziksel ve ruhsal olarak sağlıklı olabilmeleri için öncelikle nitelikli ve sağlıklı gıda sunmak, temiz hava, su ve toprağa sahip, geniş yeşil alanlar yaratmak, insanların rahat edeceği ortamlar oluşturmak; temiz, az gürültülü, güzel bir çevre sunabilmek büyük bir önem taşımaktadır.

Nitelikli yaşam kültürünü yaygınlaştırmayı ve desteklemeyi amaçlayan yavaş şehir hareketinde sağlıklı ve yaşanabilir çevre büyük bir önem taşımaktadır. Bu konuda da belli kriterler belirlenmiştir. Yavaş şehir olabilmek için aşağıdaki ilkelerin yerine getirilmesi gerekmektedir.

- Havanın ölçüm değerlerinin yasada belirtilen sınırlar içerisinde olduğunun belgelenmesi
- Suyun temizlik ölçüm değerlerinin yasada belirtilen sınırlar içerisinde olduğunun belgelenmesi
- Ulusal ortalamaya göre halkın içme suyu tüketimi değerlerinin karşılaştırılması
- Kentsel katı atıkların ayrıştırılarak toplanması
- Endüstriyel ve evsel organik gübre üretiminin desteklenmesi
- Kentsel ya da toplu kanalizasyon için atık su arıtma tesisinin bulunması

- Binalarda ve kamu kullanım alanlarında enerji tasarrufuna dikkat edilmesi
- Kamu yararına olarak yenilenebilir enerji kaynaklarından enerji üretimi
- Gürültü ve trafik kirliliğinin azaltılması
- Kamusal alanda ışık kirliliğinin azaltılması
- Hane başına düşen elektrik enerjisi tüketimi
- Biyoçeşitliliğin korunması

Çevreyle ilgili politikalarda başarılı olmak için altyapının hazırlanması, büyük bir önem taşımaktadır.

2.2.2.2.Altıyapı Politikaları

Yaşanabilir ve sürdürülebilir bir şehir için şehrin teknik altyapısının kent planlarıyla eşgüdömlü bir biçimde devam etmesi zorunlu bir durumdur. Şehir planları yapılırken arazinin kullanımına uygun olarak şehirlerin nüfus projeksiyonlarının çarpan etkisiyle beraber farklı birçok teknikle taşıma kapasitelerinin doğru olarak tespit edilmesine dayalı olarak yapı yoğunluklarının saptanması şehrin teknik alt yapı gereksiniminin hesaplanması için en temel argümandır. Bir şehrin teknik altyapısının eksiksiz olarak çözülebilmesi için alt yapı unsurlarının disiplinlerin birçoğuyula çalışma yapılması gerekmektedir. Gelişen teknoloji bağlamında disiplinlerin şehirlerin ileride ihtiyacı olabilecek yeni hizmetleri öngörerek söz konusu değişikliklere şehri teknolojik olarak uyum sağlamaları beklenmektedir.

Yavaş şehir olabilmek için aşağıda sıralanan altyapı kriterlerin tamamlanması gerekmektedir (Sungur,2013: 643):

- Bisiklet yollarının resmi kurumları da kapsayacak şekilde genişletilmesi,
- Kentte bulunan bisiklet yolları uzunluğunun asfalt yol uzunluğu ile karşılaştırılması

- Toplu ulaşım istasyonlarında bisiklet yolları ve parklarının bulunması
- Şahsi otomobillerin kullanılmasına alternatif olarak elektrikli toplu taşıma araçları vb. kullanılması
- Engellilerin hayatlarını kolaylaştıracak ve kentsel yaşamda rahatça hareketlerini sağlayacak mimari tedbirler alınması
- Hamile kadınlar için şehir içinde ve diğer kamu binalarının park yerlerinde özel park yerlerinin tesis edilmesi
- Sağlık kuruluşlarına kolaylıkla ulaşılabilir yolların ve ulaşım imkanlarının sağlanması
- Malların ve hizmetlerin efektif bir şekilde dağıtılabilmesi için gerekli tedbirlerin alınması
- Şehir nüfusunun şehir dışında çalışan vatandaşların sayısına olan oranının belirlenmesi.

Özellikle Öncelikle turizm alanında ve turizmde istenilen gelişmenin sağlanması bakımından büyük bir önem taşıyan altyapı politikaları kentsel yaşama kalitesi içinde gerekli olan unsurlardandır.

2.2.2.3.Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları

Yaşam kalitesi ifadesi, çağdaş yaşamın gelişmesine ve toplumların modernleşmesine bağlı olarak ortaya çıkan ve gelişim gösteren kavramlardan biridir (Marans 2007). En geniş tanımıyla yaşam kalitesi; hem kişi hem de toplumsal bakımdan hayatın genel durumunu ifade eden bir kavramdır. Yaşam kalitesini, çevrenin ölçülebilir fiziksel, toplumsal ve mekânsal bileşenleri ile bunların algılanma şekillerini birlikte ele alan ve bu doğrultuda bireylerin algılamalarını yalnızca nesnel nitelikleriyle değil, öznel nitelikleriyle de değerlendirilmesi mümkün bir yaklaşımdır. Yaşam kalitesi, kişinin varoluş durumu, yaşam doyumu ve refahıyla ilişkilidir; yaşam kalitesi, objektif gerçek faktörlerle kişisel değerlendirme ve algılara dayalı subjektif faktörlerle şekillenmektedir (Marans 2007).

Yavaş şehir kriterlerinden biri olan Kentsel Yaşam Kalitesi Politikalarının tamamlanması aşağıdakilerin çözülmüş olması gerekmektedir.

- Dirençli bir kent oluşturmak için gerekli planlamanın yapılmış olması
- Kentin karakteristik özelliklerinin ön plana çıkartılması için peyzaj çalışmaları gerçekleştirilmesi ve bu kapsamda kent merkezi ile kamu binaları için özel programlar yürütülmesi
- Yeşil alanların çevreye uyumlu bitkiler ve ağaçlar ile iyileştirilmesi
- Kent sakinlerinin günlük yaşamlarını kolaylaştıracak önlemlerin alınması. Örneğin, trafiğin yoğun olacağı saatler göz önünde bulundurularak iş başlama ve bitiş saatlerinin düzenlenmesi, iş yerlerinde kreşler açılması vs.
- Atıl alanların yeniden değerlendirilerek halkın kullanımına sunulması
- Bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanılarak gerek kent sakinlerine gerekse turistlere yönelik etkili iletişim araçlarının geliştirilmesi
- Kente sürdürülebilir bir mimari doku (örneğin biyo-mimari) kazandırılması ve bu amaçla hizmet masası tesis edilmesi
- Kent genelinde hızlı ve verimli fiber-optik ve kablosuz İnternet ağ altyapılarının tesis edilmesi
- Ses, gürültü ve elektromanyetik kirliliğe neden olan unsurların monitör edilmesi
- Evden çalışma imkânlarının artırılması
- Kamusal alanda sürdürülebilir kent planlamasının teşvik edilmesi
- Bireysel bazda sürdürülebilir kent planlamasının teşvik edilmesi
- Sosyal altyapının desteklenmesi
- Ekime elverişli toprak yapısı bulunan alanların yeşillendirilmesi

- Yöreye has ürünlerin üretiminin teşvik edilmesi
- Kent genelinde geleneksel yöntemlerle esnaflık icra eden fırın, pastane, lokanta, bakkaliye, atölye vs. desteklenmesi ve halkın bu yerel esnafları tercih etmeleri için teşvik edilmesi
- Metre küp ölçüsünde yeşil alanlarda kullanılan beton miktarının tespit edilmesi

Yaşam kalitesinin yükseltilmesi; bireysel ve toplumsal bakımdan hayatı özetleyen önemli bir kavramdır. Bunun diğer bazı stratejilerle de desteklenmesi büyük önem taşımaktadır.

2.2.2.4. Tarıma, Turizme, Esnaf ve Sanatkârlara Dair Politikalar

Bir şehirde agroekolojinin geliştirilmesi, esnaf ve sanatkârlara ait ürünlerin korunması, geleneksel sanatların ve iş tekniklerine verilen önemin artırılması, geleneksel ve yerel kültürler ürünlerin muhafaza edilmesi ile tarımda GDO kullanımının yasaklanmış olması gibi kriterler de yavaş şehir politikaları arasında sayılmaktadır (Coşar, 2013: 31).

Bu alanda yapılacak çalışmalar şöyle sıralanabilir (Coşkun, 2018: 142).

- Tarıma sürdürülebilir bir özellik kazandırılması ve bu maksatla yerel ürünlerin üretiminin desteklenmesi
- Yöreye has el işçiliği marifeti ile üretilen ürünlerin markalaştırılması ve ustaların desteklenmesi
- Yöresel ve kente özgü zanaatların ve iş yöntemlerine değer kazandırılması
- Kent dışında fakat kent ile bağlantılı olan kırsal kesimin güçlendirilmesi ve kırsal kesime gereken hizmetlerin götürülmesinin sağlanması
- Resmi kurum ve kuruluşların kantin, pastane, yemekhane vb. tesislerinde yerel ve organik ürünlerin bulundurulması, bu konuda özellikle okul kantinleri için ayrı bir hassasiyet gösterilmesi

- Kent sakinlerine ve lokanta işletmecilerine yöresel ve organik ürünler ile elde edilmiş besinlerin kullanımı için lezzet eğitimlerinin verilmesi

- Kente has ve geleneklerin ön plana çıkarılmasını hedefleyen çeşitli kültürel aktivitelerin gerçekleştirilmesi

- Otel yatak kapasitelerinin artırılması

- Tarımda genetiği değiştirilmiş organizmaların kullanımının yasaklanması

- Atıl tarım alanlarının imara açılması için yeni fikirler ile oluşturulan planların yapılması.

Tarım, turizme, esnaf ve sanatkârlara dair politikalarla sağlanan başarıların turizme katkıları, konukseverlikle taçlandırılabilir.

2.2.2.5.Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim için Planlar

Yavaş şehirler, sahibi bulunduğu doğal güzelliklere, gezilmeye değer yerlere, tarihi eserlere ve birçok benzer cazip niteliklere sahip olmalarından dolayı ziyaret edilen mekânlardandır. Bütün bu unsurlar bir şehrin çekiciliği, oranın ziyaret edilmesi için tek başına yeterli değildir. Kent sakinlerinin ziyaretçilere olan tavrı ve davranışları da ziyaretçilerin tercihlerini etkileyen önemli etkenlerden biridir. Yavaş şehir olmak, özveri istemektedir; bundan dolayı yavaş şehir insanları da anlayışlı, misafirperver ve sabırlı olmalıdır. Şehirde ziyaretçilere yön veren çeşitli levhaların olması, şehrin tanıtımı için hazırlanmış kitap ve broşürlerin olması da misafirleri memnun edecek unsurlar arasında yer almaktadır (Coşkun, 2018: 143).

- Kenti ziyaret eden turistler için bilgilendirici unsurların, rehberlik ve altyapı hizmetlerinin tesis edilerek ziyaretçilerin en iyi şekilde karşılanmasının sağlanması.

- Satılan mal ve hizmetlere ait esnafın adil bir fiyatlandırma yapmasını, ürünlerin ve hizmetlerin fiyatlarının görüldür ve anlaşılır şekilde belirtiyor olmalarının sağlanması

▪Yavaş ilerleyen trafik yollarının mevcudiyeti ve güzergâhların web sitelerinde ve haritalarda açıkça belirtilmesi.

▪ Halkın yönetime katılımının sağlanması ve bu maksatla gerekli tedbirlerin alınması.

▪ Kent bünyesinde faaliyet gösteren yöneticilerin, eğitimcilerin ve çalışanların Cittaslow esasları hakkında sürekli olarak eğitilmelerinin sağlanması.

▪ Halka obezite ve diyabet başta olmak üzere çeşitli sağlık eğitimlerinin verilmesi.

▪ Kent sakinlerine Cittaslow yaklaşımının sürekli ve planlı bir şekilde anlatılması ve bu maksatla çeşitli eğitimler verilmesi.

▪ Kent bünyesinde Cittaslow yaklaşımının tesisi için faaliyetler gerçekleştiren derneklerin ihdas edilmiş olması.

▪ Cittaslow kampanyalarının destekleniyor olması.

▪ Kentin resmi web sitelerinde, sosyal medya hesaplarında, antetli kağıtlarında Cittaslow logosunun kullanılmasının sağlanması.

Bir kentin özellikle birçok alanda yapılan çalışmalarla turistik çekim merkezi haline gelmesi, o beldenin toplumsal olarak da zenginleşmesine olanak vermektedir. Farklı bölge ve ülkelerden gelen turistlerin meydana getirdiği çeşitlilik, kuşku yok ki toplumsal uyumun sağlanmasını da olumlu etkileyecektir.

2.2.2.6.Sosyal Uyum

Toplumdaki din, kültür, ahlak, siyaset ve ekonomi, gibi birtakım unsurlar aracılığıyla kurulan insan ilişkileri, toplumsal yapıyı belirlemektedir. Toplumsal etkileşime bağlı olarak her zaman bir uyum sağlanması mümkün olmayabilir. Böylesi hallere bazen toplumsal çatışmalar görülürken, bazen de bireyler arasında bir memnuniyet meydana gelebilmektedir. Toplum içerisinde yer alan dinsel, etnik ekonomik, siyasal ve kültürel farklılıklara ne kadar hoşgörülle yaklaşırsa o ölçüde

uyum sağlanmış demektir. Kültürel ve etnik kimlikler; farklı dinsel, kültürel ve siyasal grupların karşılaşmalarıyla ortaya çıkan sosyokültürel ilişkilere bağlı olarak karşılıklı kurgulanmış ve kurulmuş etiketlerdir (zmen, 2009, s.196).

Sürekli bir etkileşim içerisinde olan toplumun belli bir hoşgörü seviyesine ulaşması noktasında sosyal uyumla ilgili kriterleri şöyle sıralanmaktadır (<http://cittaslowturkiye.org>, 2018):

- Etnik köken olarak azınlıkta olan kent sakinlerine yönelik ayrımcılığın nlenmesine maksadı ile tedbirler alınması.

- Değişik etnik unsurların birbirleri ile kaynaştırılması ve kent iskânının tüm yerleşim yerlerinde eşit bir dağılım oranı arz etmesinin sağlanması.

- Kent bünyesinde engelli vatandaşların kent hayatına uyumlu bir şekilde yaşamlarını devam ettirebilmelerinin sağlanması.

- Çocuklara yönelik bakım hizmetlerinin destekleniyor olması.

- alışan gençlerin nüfusun sayısının yüksek olması.

- Kent genelinde yoksulluğun asgari seviyede olması.

- Sivil toplum kuruluşları ile toplumsal örgütlenmelerin varlığı.

- Kente özgü farklı kültürlerin birbirleri ile uyum içerisinde bulunması.

- Kent sakinlerinin politikaya katılımının destekleniyor olması.

Farklı etnik ve kültürel kimliklere; farklı dinsel ve siyasal gruplara mensup bireylerin karşılaşmalarıyla gerçekleşen toplumsal uyum, yavaş şehir felsefesine dair birtakım ortaklıklar kurulmasına da zemin hazırlayacaktır.

2.2.2.7. Ortaklıklar

Yavaş şehir felsefesiyle oluşturulmuş faaliyetlerin her türlüsü yavaş şehir tarafından desteklenmeli ve herkesin organizasyona katılması sağlanmalıdır. Bununla

ilgili tüm kampanya ve aktivitelerin desteklenmesi, geleneksel ve doğal lezzetlerin çeşitli kurumlar tarafından desteklenmesi, Slow Food Cittaslow felsefelerinin yaygınlaşması sağlayacak biçimde gelişim göstermesi için işbirliğine gitmek, yavaş şehir olmak için aranan koşullardandır (cittaslowturkiye.org, 2017).

Sözü edilen alanda yapılacak çalışmalar şöyle sıralanabilir (Coşkun, 2018: 143):

- Yavaş yemek (Slow Food) hareketi tarafından gerçekleştirilen aktivitelere katılım sağlanması ve bu aktivitelerin destekleniyor olması.

- Kente özgü ve doğal gıda ürünlerinin üretiminin ve tüketiminin Slow Food hareketi esaslarına göre destekleniyor olması.

- Kentler arasında eşleştirilme projelerinin destekleniyor olması ve bu kapsamda gelişmekte olan ülkelerin Cittaslow ve Slow Food yaklaşımlarını benimsemeleri amacıyla faaliyetler gerçekleştiriliyor olması.

2.2.3.Cittaslow(Yavaş Şehir) Logosu ve Sloganı

Yavaş şehir amblemi tarihi şato, beton binalar ve salyangozdan oluşmaktadır. Amblemi oluşturan unsurların her biri farklı anlamları sembolize etmektedir. Bu kapsamda tarihi şato, tarihsel birikimle şekillenmiş olan kültürel mirası ve yok olan değerleri sembolize eder. Betonarme binalar ise modern dünyanın sembolüdür. Şehirlerin beton yığınlarıyla dolmasıyla zevksiz, ruhsuz, donuk ve yaşanılması zor mekanlar oluşmaktadır. Yukarıda anlatılan bina sembollerinin hemen önünde ise bir salyangoz bulunmaktadır. Bilindiği üzere salyangoz doğadaki en yavaş hareket eden ve en sakin hayvanlar arasındadır. Bu çerçevede salyangozun sakin bir kentsel yaşamı, modern ve tarihsel unsurların iç içe olduğu bir kentleşmeyi ve “Amerikan tarzı” olarak da adlandırılan hızlı tüketime ve yaşamaya karşı bir prensibin benimsenmiş olduğunu anlatmaktadır. Bu görüntünün altında İtalyanca ve İngilizce karışımı “Sakin Şehirler” anlamındaki “Cittaslow” yazısı bulunmaktadır (www.cittaslow.org, 2019).

Şekil 1: Cittaslow (Yavaş Şehir) Logosu ve Sloganı

Kaynak; <http://www.cittaslow.org>, 2018.

Yavaş şehir kavramının geride kalmışlık ve modernliğe karşı olan gibi çeşitli anlamları çağrıştırdığı düşünülebilir fakat bunun tam aksine yavaş şehir felsefesi şehirlerin tarihsel miraslarını ve öz kültürlerini yaşatmak maksadı ile modern teknolojilerin ve faaliyetlerin gerçekleştirilmesini öngörür. Yavaş şehir felsefesinde halka ve şehri ziyarete gelenlere sakin ve huzurlu bir yaşam alanı sunulmasını hedefler. Bu maksatla yavaş şehirlerde motorlu araçlar yasaklanmaz fakat şehir merkezlerine girişleri mümkün olduğunca kısıtlanır. Bunun yerine çok daha sağlıklı ve çevre dostu olan yürüme, bisiklet ve elektrikli ulaşım imkanları tesis edilir. İnsanların ve özellikle çocukların hijyenik, organik ve yerel ürünleri tüketmeleri teşvik edilir ve çiftçilerin bu ürünleri üretmeleri ve kent esnafının bu ürünleri işlemeleri için teşvikler sağlanır. Yavaş şehirler iletişim teknolojilerine karşı değildir. Tam tersine hızlı fiber-optik ve kablosuz ağ altyapılarının tesis edilmesi ve vatandaşların bu altyapı ile kamusal ve sosyal ihtiyaçlarını sağlamalarını öngörür. Ayrıca tüm bu faaliyetlerin gerçekleştirilmesi ve sürdürülebilir bir yavaş şehir felsefesinin tesis edilmesi maksadı ile halkın eğitilmesine önem verilir (Özgenç, 2012: 113-117).

2.2.4.Cittaslow Birliği'ne Üye Şehirlerin Listesi

Cittaslow' un politik nitelikte olmaması, dünyada birliğe üyelik talebini gittikçe arttırmaktadır. 2001 yılında 28 şehir Cittaslow sertifikasını alırken, 2012 yılında 150'ye yakın şehir Cittaslow' a üye olmuştur (Knox,2005: 6-7).

Dünyadaki yavaş şehirlerin çoğunluğu İtalya' da bulunmaktadır. Günümüzde daha çok ilgi görmeye başlayan Cittaslow İtalya dışında başta Avrupa olmak üzere birçok ülkede de ilgi görmeye başlamıştır. Bugün 30 kadar ülke, 252şehir ve kasaba Cittaslow Birliği üyesidir (<http://www.cittaslow.org>).

Tablo 2: Dünyadaki Yavaş Şehir (Cittaslow) Birliği üyesi ülke ve şehirler

<u>ÜLKE</u>	<u>YAVAŞ ŞEHİR</u>
Almanya	Bad Essen, Bad Schussenried, Berching, Bischofsheim, Blieskastel, Deidesheim, Hersbruck, Lüdinghausen, Meldorf, Nördlingen, Penzlin, Spalt, Überlingen, Waldkirch, Wirsberg, Schneverdingen, Maikammer, Bad Wimpfen,Schwetzingen, Zwingenberg
Amerika	Sebastopol, Sonoma.
Avustralya	Goolwa, Katoomba Yea.
Avusturya	Enns, Hartberg, Horn,
Belçika	Chaufontaine, Enghien, Estinnes, Evere, Lens, Maaseik Silly.
Büyük Britanya	Aylsham, Berwick upon Tweed, Llangollen, Mold Perth
Çin	Fuli (Fuchuan Yao Autonomous County), Shimenshan (Qufu city), Yanyang (Meizhou city), Yaxi (Gaochun County), Yuhu (Wencheng County), Songbai, Jingyang, Luzhi.
Danimarka	Mariagerfjord, Svendborg.

Fransa	BlanquefortB, Créon, Labastide d'Armagnac, Loix, Mirande, Saint Antonin Noble, Val Segonzac, Valmondois, Simorre, Samatan
Güney Afrika	Sedgefield
Güney Kore	Cheongsong County (Pacheon-myeon), Damyang County (Changpyeong-myeon), Hadong County (Akyang-myeon), Jecheon City (Susan-myeon & Bakdaljae), Jeonju City (Jeonju Hanok Village), Namyangju City (Joan-myeon), Sangju City (Hamchang-eup, Gonggeom-myeon, Ianmyeon), Shinan County (jeung-do island), Wando County (Cheongsando Island), Yeongwol County (Kimsatgatmyeon), Yesan County (Daeheung & Eungbong-myeon).
Hollanda	Alphen-Chaam, Bellingwedde, Borger-Odoorn, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Heerde, Midden-Delfland, Vaals, Vianen, Vlagtwedde.
İrlanda	Clonakilty.
İspanya	Balmaseda, Begues, Begur, Lekeitio, Morella, Mungia, Pals, Rubielos de Mora.
İtalya	Abbiategrasso, Acqualagna, Acquapendente, Altomonte, Amalfi, Amelia, Anghiari, Asolo, Barga, Bazzano, Borgo Val di Taro, Bra, Brisighella, Bucine, Caiazzo, Capalbio, Casalbeltrame, Castel, Campagnano, Castelnovo nè Monti, Castelnuovo Berardenga, Castel San Pietro Terme, Castiglione Olona, Castiglione in Teverina, Cerreto Sannita, Chiavenna, Chiaverano, Cisternino, Città della Pieve, Città Sant'Angelo, Civitella in Val di Chiana, Controguerra, Cutigliano, Fontanellato, Francavilla al Mare, Galeata, Giuliano Teatino, Gravina in Puglia, Greve in Chianti, Grumes, Guardiafrede, Levanto, Marradi, Massa Marittima, Monte Castello di Vibio, Montefalco, Morimondo, Novellara, Orsara di Puglia, Orvieto Pellegrino, Parmense, Penne, Pianella, Pollica, Positano, Pratovecchio-Stia, Preci, Ribera, Salorno, San Gemini, San Miniato, San Potito, Sannitico, Sant'Agata di Puglia, Santarcangelo di Romagna, San Vincenzo, Santa Sofia, Scandiano,

	Sperlonga, Suvereto, Teglio, Termoli, Tirano, Todi, Tolfa, Torgiano, Trani, Travacò Siccomario, Trevi, Turbigo, Vigarano Mainarda, Zibello.
İsveç	Falköping.
İsviçre	Mendrisio.
İzlanda	Djupavogshreppur.
Japonya	Kesenuma.
Kanada	Cowichan, Naramata, Wolfville, Lac-Mégantic.
KKTC	Lefke. Mehmetçik. Yeniboğaziçi.
Macaristan	Hódmezővásárhely.
Norveç	Eidskog, Levanger, Sokndal, Ulvik,
Polonya	Barczewo, Bartoszyce, Biskupiec, Bisztynek, Działdowo, Dobrze Miasto, Goldap, Górowo Iławeckie, Jeziorany, Kalety, Lidzbark, Lidzbark Warminski, Lubawa, Murowana Goślina, Nidzica, Nowe Miasto Lubawskie, Nowy Dwór Gdański, Orneta, Olsztynek, Pasym, Prudnik, Rejowiec Fabryczny, Reszel, Ryn, Sępólno.
Portekiz	Lagos, Sao Bras de Alportel, Silves, Tavira, Viana Do Castelo, Vizela.
Tayvan	Dalin, Fonglin, Nanzhuang, Sanyi.
Türkiye	Akyaka, Eğirdir, Gökçeada, Gerze, Göynük, Halfeti, Mudurnu, Perşembe, Şavşat, Seferihisar, Vize, Taraklı, Uzundere, Yalvaç, Yenipazar,
Yeni Zelanda	Matakana, Rodney District.

(Kaynak: Canlı, 2016: 49-50).

2.2.4.1. Yavaş Şehir Kavramıyla İlgili Çalışmalar

Yavaş kavramı, çağımızın dünyasında, insanların tek tipleşen tüketim anlayışına tepki olarak ortaya çıkmış toplumsal ve kültürel bir harekettir. Yüksek yaşam kalitesine ulaşmanın yanında faaliyetlerden keyif almayı hedefleyen bir harekettir. Özellikle sanayi devrimiyle kendini gösteren hıza dayalı yaşama karşı olan bu felsefe, insanların yavaş hareket ederek hayattan zevk alacaklarını ve daha çok mutlu olacaklarını iddia etmektedir (Sezgin ve Ünüvar, 2011). Literatürde bu konuda birçok çalışma bulunmaktadır.

Mara Miele'nin (2008); "Cittaslow, Hızlı Yaşama Karşı Yavaşlığın Üretimi" isimli çalışmasında Sakin Şehir kavramını, yavaşlığın ve yavaş yemek hareketinin ortaya çıkışı, gelişimiyle ilgili bilgiler bulunurken, hızlı hayata karşı yavaşlığın önemi üzerinde durmaktadır.

Battal (2010), "Sürdürülebilir Kent Kavramına Farklı Bir Bakış Olarak Yavaş Şehirler (Cittaslow): Seferihisar Örneği" adlı çalışmasında sürdürülebilir kentleşme olgusuna farklı bir bakış açıdan yaklaşarak "Cittaslow (yavaş şehir)" yaklaşımını ele almıştır. Bu bağlamda yavaş şehir olgusunu ortaya çıkaran sebepleri belirlemiş ve yavaş şehir olmak için gerekli ölçütleri ortaya koymuştur. Cittaslow (yavaş şehir) hareketinin geçmişini ve dünyadaki durumunu ele almıştır. Bu ölçütlerden hareketle Seferihisar'ın bu süreçten fiziksel ve sosyo-kültürel bakımdan hangi düzeyde etkilendiğini tespit etmeye çalışmıştır.

Dickinson, Lumsdon ve Robbins (2011) de yavaş turizmin, turizm ve iklim değişikliği çalışmaları konusunda dikkate değer bir alternatif olma ihtimalinde bahsetmektedir. Söz konusu çalışmada, turist deneyimleri, turizm ile gezginlerin bağları, turistlerin yaşam tarzları ve kimlikleri de ele alınmıştır. Yavaş turizm tarafından sunulan yürüme, bisiklet gezileri gibi tercihler de, doğaya salımını düşürecek turistik aktivitelerle küresel ısınma konusunda küçük olsa bile bir direnç oluşturduğu aktarılmaktadır.

Kostulska, Hołowieckave Kwiatkowski' nin (2011) yayımladıkları "Sakin Şehir Ağrı: Globalleşme Fikrinin Bir Örneği Mi?" adlı çalışmalarında, Polonya'daki

Cittaslow Ağı' nı incelenmek suretiyle, bu ağın içinde yer alan şehirlerle birlikte organizasyonun tamamının özelliklerini ortaya koymuşlardır. Çalışma, sözü edilen hareketin küreselleşmeyle ortaya çıkan olumsuzluklara bir tepki olduğunu, fakat bu harekete katılan kentlerin öncelikle karakteristik özellikleri ve tek olmaları vurguladıklarını ifade etmişlerdir.

Yurtseven ve Kaya ise (2011), yavaş turistlerle ilgili çalışmalarında, Sakin Şehir ilkelerine göre turistlerin davranış biçimlerini ortaya koymayı amaçlamışlardır. Seferihisar'a gelen turistleri buradan hareketle; tamamen sakin turist, kısmen sakin turist ve kazara sakin turist olarak üç kategoride ele almıştır.

Doğrusoy ve Dalgakıran (2011), yavaş şehir modelinden bahsettikleri çalışmalarında Türkiye, Almanya ve Hollanda'da birer sakin kentten hareket ederek analizlerini gerçekleştirmişlerdir. Homojenlik yerine heterojenlik; yok etme, tüketim, anlayışı yerine, kalkındırma ve yeniden keşfetme gibi olumlu etkileriyle sürdürülebilir bir şehirleşme imkanları üzerinde durmuşlardır.

Karabağ, Yücel ve İnal'ın (2012), "Cittaslow Hareketi: Türkiye'de Küçük Kasabaların Ekonomik Gelişimi ve Markalaşma Fırsatı" isimli makalelerinde, bir ekonomik kalkınma modeli olarak sakin şehir kavramı üzerinde durmuşlardır. Sözü edilen çalışmalarında şehirlerin markalaşma süreci ve bu bağlamda kültürel turizmin öne çıkarılmasına değinmişlerdir. Cittaslow unvanının şehirler için bir gelişme modeli niteliği taşıyabileceğine vurgu yapmışlardır.

Semmers ve Freeman (2012), yaptıkları çalışmalarında da, Yeni Zelanda da bulunan üç şehri örneklem almak suretiyle, küçük şehirlerde, sakin şehir ilkelerinin ekonomik büyüme ve sürdürülebilir gelişmeye hangi düzeyde yardım edeceğinden bahsedilmektedir. Araştırmayla, planlayıcı veya topluluk üyelerinin, Sakin Şehir unvanını, gereği olmayan bir marka olarak algıladıkları belirlenmiştir..

Baydar (2013), son dönemlerde iyice yaygınlaşan Cittaslow (yavaş şehir) kavramının ele aldığı çalışmasında bu kavramının küçük şehirlerde doğanın, ve kent kimliğinin korumak suretiyle sürdürülebilirlik bağlamında kalkınma düşüncesini etkileyebilecek etkinlik durumunun tespit etmek ve Türkiye'nin yavaş kentlerinin

yavaş şehir ölçütlerini hangi düzeyde benimsediğini ve yerine getirdiğinin belirlemek amacıyla. Bu doğrultuda yavaş şehir olan 5 merkezi (Seferihisar, Akyaka, Gökçeada, Yenipazar ve Taraklı' yı) değerlendirmiş; yavaş şehir uygulamalarının söz konusu şehirlere olumlu ve etkileri üzerinde durmuştur. Bu çalışmayla sözü edilen 5 şehrin ilgili ölçütler uygun olduğunu saptamış; yavaş şehir üyeliğiyle beraber turizmde, tarımda, yerel unsurların öne çıkartılmasında, kent kimliği oluşturma sürecinde, çevrenin koruma ve kadınlara pozitif ayrımcılık konusunda gelişmeler olduğu ve yavaş şehir uygulamasının sürdürülebilir kalkınmayı olumlu etkilediği belirlenmiştir. ,

Bilgi (2013), "Türkiye'nin Sakin Şehirlerinde Permakültürel Koruma, Planlama, Yönetim ve Eğitim Pratikleri" adındaki çalışmasında yavaş şehirlerin, dünyanın büyümeden kaynaklanan sancılarını en iyi çözecek uygulama olduğunu iddia etmektedir. Çağın getirdiği hızlı şehirleşme sürecinin, doğal, geleneksel ve yerel dokuya saygısıyla öne çıkan sakin şehirlerin her geçen gün artan bir cazibe oluşturduğunu iddia etmektedir. Bu bağlamda, dünyada ve Türkiye'de doğa dostu şehirlerin bire örneği olan sakin şehirlerde devam ettirilen permakültürel yaşam tarzı değerlendirilmek suretiyle bu şehirlerdeki planlama, yönetim, eğitim ve koruma pratikleri değerlendirilmektedir.

Coşar (2013), "Yavaş Şehir (Cittaslow) Olgusunun Turist Davranışları ve Yerel Halkın Kentsel Yaşam Kalitesi Algısına Etkileri" adlı çalışmasında yavaş şehir kavramını turizm sektörü için özellikle sürdürülebilir hayat ve sürdürülebilir turizm bakımından ilişkileri açısından ele almıştır. Bu çalışmada özellikle turistlerin tatil tercihlerinde yavaş şehir olgusunun, hangi düzeyde bir motivasyon sağladığını, turistlerin tatil deneyimini etkileme düzeyini araştırmak; yavaş şehir olgusunun, yerleşik bireylerin kent yaşamındaki kalite durumlarına etkisini ele almakta ve nihayet, yavaş şehir akımının bir turizm destinasyonu olarak bu markayı almış şehirdeki olası etkileri incelenmektedir. Yine Coşar (2014), bir başka çalışmasında 1990'lı yıllarla birlikte çok söz edilen yavaş şehir ölçütlerinin, şehir hayatının kalitesi ve sürdürülebilir olmasıyla örtüşen amaçları hedeflediğinden hareketle yavaş şehir olgusunun şehir hayatının kalitesine etkilerini ortaya koymaya çalışmıştır. 2012'nin

yaz ayları içinde yapılan bu çalışma, İzmir'in Seferihisar ilçesi yerel halkı, işletmecileri ve belediye başkanı ile birlikte yürütülmüştür.

Jung, Ineson ve Miller (2014) ise yavaş yemek ile yavaş kent arasındaki benzerliklere dikkat çekerken, iki hareketin de sürdürülebilir turizmin gelişme sürecinde büyük katkıları olduğundan bahsetmişlerdir.

2014 yılında Genoa ve Milano'da yapılan Expo konuşmaları hakkında "Yaşanabilir Şehirler İçin Yavaş'ın Önemi" başlıklı bir yazı kaleme alan Jana Carp, şehirlilerin neye gereksinimi olduğunu şehirli olmayı tartışmaktadır. Şehirde yaşayanların demokratik uygulamaları, o şehirlere uygun prensip ve programlara ihtiyaç duymaktadır. Bu bağlamda yavaş hareketi ve sakin şehir organizasyonu bir çözüm olarak ortaya konulmaktadır.

Kavanoz (2015), 1970'ten sonra iyice artan küreselleşme sürecine bağlı olarak artan yerelleşme anlayışının etkisiyle devletin rolünde ortaya çıkan değişime paralel olarak şehir yönetimleri de kendi girişimci stratejilerini takip ederek küresel alanda bir yer edinme çabasına girmişlerdir. Bu arayışa bağlı olarak ortaya çıkan yavaş şehir (Cittaslow) hareketinin alternatif model olma özelliği, kent pazarlama stratejisi, küreselleşme söylemiyle uyumu konusunda bir değerlendirme yapmıştır. Bu bağlamda Türkiye'nin ilk yavaş şehri Seferihisar'ın tarım ve turizm alanındaki dönüşümü değerlendirilmiştir.

Yavaş şehir konusunun turizm alanında yapılan çalışmalardan biri; Presenza ve arkadaşlarının (2015), sakin şehirle beraber turizm destinasyonlarının idare edilmesini, sürdürülebilir gelişmeye sakin hareketinin hangi düzeyde katkısı olabileceği hakkında bir çalışmadır.

Ünal ve Zavalı (2016), Küreselleşmeyle ortaya çıkan tektipleştirici etkiye karşı, kendi kimliklerini korumayı amaçlayan toplumların tepkilerden biri de slow/yavaş hareketidir. Yavaş hareketi yalnızca yemek alanı ile sınırlı kalmayarak küreselleşmenin olumsuzluklardan etkilenen hayatın öteki alanlarında da kendini göstermeye başlamıştır. Ünal ve Zavalı'ın (2016) "Küreselleşme Karşıtı Bir Hareket: Yavaş Hareketi", adlı çalışması, küreselleşmeye karşı ortaya çıkan tepkileri

odağına alarak yavaş hareketinin ortaya çıkışını, felsefesini, dünya genelinde neyi karşıladığını tespit etmeye çalışmaktadır.

Yurtseven (2017), “Yavaş Turizm ve Yavaş Turist: Cittaslow Seferihisar'da Karşılaştırmalı Bir Araştırma” adlı çalışmasında yavaş şehirleri tercih eden yavaş turistlerin, yavaş turizm bağlamında profillerini incelemiştir. Yavaş turistlerin profillerinin belirlenmesi, ilgi, algı, beklentilerinin bilinmesi önemlidir. Çalışmayla turistler, yavaş turist ve diğer turist olarak iki tipe ayrılmış ve yavaş turistin özelinde kamu kurumları ve işletmelere bazı öneriler getirilmiştir.

Berkün (2018), “Sürdürülebilir Kalkınmanın Sağlanmasında Yavaş Şehirler”, adlı çalışmasıyla sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak amacıyla üretilen şehirleşme modellerinden olan Yavaş Şehirleri ele aldığı çalışmada yavaş şehirlerin ortaya çıkışı, gelişmesi, sunduğu açılım ve zayıf tarafları yanında yavaş şehir olmak için gerekli ölçütlerden söz etmektedir.

Küreselleşme süreciyle birlikte dünya genelinde ekonomik, siyasal, toplumsal ve kültürel alanlarda hissedilen bir değişim yaşanmıştır. Sözü edilen yaşam alanlarında etkili olan küreselleşme, daha önce örneği olmayan birçok değişim hareketi ve bunlara tepkilerin oluşmasına yol açmıştır. 1989’da yavaş yemek ile başlayan yavaş şehir hareketi, bu tür değişim hareketlerinden birisidir. Yavaş şehir hareketi; yavaş yaşam (slow living), yavaş seyahat (slow travel), yavaş yemek (slow food), yavaş trafik (slow traffic) ve yavaş turizm olgularıyla ilgilidir. Bir şehrin yavaş şehir kapsamına girmesi için çevre politikaları, altyapı politikaları, kentsel yaşam kalitesi politikaları, tarıma, turizme, esnaf ve sanatkarlara dair politikalar, misafirperverlik, farkındalık ve eğitim için planlar, sosyal uyum ve ortaklıklar ile ilgili kriterleri yerine getirmesi gerekmektedir. Çok uzun sayılmayacak bir zaman önce ortaya çıkan yavaş şehir kavramı üzerinde yurt içi ve yurt dışı akademik çevrelerinde birçok çalışma yapılmıştır.

2.3. Turizm Coğrafyasında Yavaş Şehir

Yavaş şehir hareketiyle birlikte “yavaş turizm” kavramı da ortaya çıkmıştır. Çünkü sözü edilen şehirler yavaş şehir unvanı almalarına neden olan özelliklerinden

dolayı bir merak uyandırmış, tatilini daha doğal ve sakin bir ortamda geçirmek isteyen turistler için çekici bir seçenek olmuş ve turistlerin bu şehirleri ziyaretleriyle; turizm için yeni olan bir biçim ortaya çıkmıştır. Turizmde yaşanan gelişmelerle bölgenin zaman içinde fiziksel, ekonomik ve toplumsal yapısında olumlu ve olumsuz bazı değişimlere yol açmaktadır.

Turizmin kendine özgü nedenleri göz önünde bulundurularak turizm türleri, farklı biçimlerde sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırmaya göre turizmi; amaçlarına göre (kültür, inanç, doğa, deniz-kum-güneş turizmi...), katılımcı sayılarına göre (kitlese, grup ve bireysel, turizm), şehir turizmi, kırsal turizm ya da sürdürülebilir turizm türleri olarak çeşitli gruplarda ele almışlardır (Doğaner, 2001; Özgüç, 2003; Doğanay ve Zaman, 2013; Williams ve Lew, 2015). Yavaş turizm, özellikleri dolayısıyla bu turizm şekillerinin çoğunu içine alan özelliklere sahiptir. Yavaş turizmde hakim olan ilkeler; “yöre halkı tarafından, doğal, yerel ve kültürel temele dayanan bir küçük ölçekli turizm faaliyeti”, “çevrenin korumasını ve yerel halkı gözetten bir anlayış, yerel halkın karar verme mekanizmalarında yer alması ve hatta sürdürülebilirlik” ilkeleridir. Bu özelliklerle beraber; deniz-kum-güneş, inanç, sağlık ya da doğa kaynakları ile kültürel özellikleri bulunan bu şehirlerde “yavaş turizmin” kriterleri de oluşturulabilir.

Turizm açısından gelişen bölgelerde, mevcut doğal çevre, konaklama tesisi, yat limanları, ikincil konutlar ve hizmet sektörüne ait diğer faaliyet alanlarının yapılmasıyla yerini zaman içinde yapılaşmış bir çevreye bırakmaktadır. Halbuki yavaş şehirlerle ortaya çıkan yavaş turizm anlayışında böyle bir kaygının yeri yoktur. Çünkü bu anlayışta, çekici mekânları ve zengin kültürel yapısı olan bu alanların fiziksel olarak herhangi bir değişim yaşamaması, mevcudun korunması felsefesi esastır.

Meslek alanlarında değişim yaşanması, geleneğe dayalı yaşam tarzının değişime uğraması, değerlerde dönüşüm yaşanması, tüketim kalıplarında görülen değişimi, turizmin toplumsal yapıda oluşturduğu bazı dönüşümlerdir. Yavaş turizm, bu değişimlerden uzak olması onu turizmin diğer şekillerinden ayıran temel özelliğidir. Yerli üretimin korunması bağlamında yok olma riski yaşayan mesleklerin korunması, organik tarım uygulaması ile yavaş turizm misafirperverlik ve farkındalık

ilkeleriyle de, toplumun dinamiklerini faaliyetlere dâhil ederek mevcut kültürel ve toplumsal yapıyı koruyabilmek amaçlanmaktadır. Bu şehir sakinlerinin yaşam biçimleri, değerleri ve tüketim özellikleri ile bu alanda bilinçlendirilmeleri ve bu konuyla ilgili projelerin desteklenmesi; onların bu alanda aktif bir unsur haline getirmektedir. Bundan dolayı bu farkındalığı algılayanların değişmektense; yaşam tarzlarına daha çok sahip çıktıkları görülmektedir.

Yavaş şehirler, turizm endüstrisinin zorladığı şartlar içinde mekân yapısında görülen önemli değişimden ziyade; mevcut mekânı koruma çabasıyla gelişmiş bir hareketin sonucudur. Bu özelliğinden dolayı turizm coğrafyasında arazi kullanılışı bakımından yoğunlaşmadan kaçınmaya dayalı bir coğrafi görünüme sahiptir. Bu turizmde, kâr amacını ikinci plana atan turizm faaliyeti; sürdürülebilir çevre, sürdürülebilir tarım, sürdürülebilir şehirler; sözün özü daha iyi yaşama kültürünü geliştirmeyi ve korumayı amaçlamaktadır. Coğrafi değişkenler, turizmde gelişme yaşanabilmesi için kapsamlı bir çerçeve meydana getirmektedir. Turizm faaliyetleri, bir ülkenin kültürel ve doğal coğrafyasının sunduğu kısıtlamalar ve fırsatlarla yakın bir ilişkili içindedir (Soykan, 2000;42). Yavaş turizm, mevcut fırsatları değerlendirmeye ve yerel kimlikleri korumaya yönelik yaklaşımıyla turizm coğrafyasında bir yer edinmeye başlamıştır.

2.4.Yavaş turizm (Slow Tourism)

Çevre ve turizm, birbirinden ayrılamaz niteliği olan iki kavramdır. Doğal kaynakların kullanılması, turizm açısından büyük bir öneme sahiptir. Son dönemlerde doğal kaynakların gelecek kuşaklara bırakılması önemle üzerinde durulan konulardan biri haline gelmiştir. Bu bağlamda yavaş turizm, genel turizmi meydana getiren konularının sürdürülebilirliğini yansıtan önemli bir alan haline gelmiştir. Sürdürülebilirlik; varlığı devam ettirmek veya korumak, sürekliliği sağlamak anlamında bir kavramdır. Bundan dolayı neredeyse bütün toplum veya kişiler tarafından olumlu algılanan bir kavramdır. Aşağıda ifade edilen özellikleri taşıdığı turizmin sürdürülebilir nitelik taşıdığı düşünülmektedir (Wahab ve Pigram, 1997; Mowforth ve Munt, 1998; Swarbrooke, 1999):

- Ev sahibi topluluğu önemsemek,

- Personelin tutum davranışlarını iyi standarda ulaştırmak,
- Ekonomik dönüşümü yerel topluluklar açısından en üst düzeylere çıkarmak,
- Gelişme sürecini düşük bir hızda gerçekleştirmek,
- Çevre dostu olmak,
- Turistin sorumluluk içinde davranmasını sağlamak.

Genel olarak bakıldığı zaman yavaş turizm akımının turizm çeşitlerinden eko turizm, sorumlu turizm, aktif turizmle yakınlık gösterdiği anlaşılmaktadır. Yavaş turizm; sorumlu turizm, aktif turizm, eko turizm ve sürdürülebilir turizm ile iç içedir. Bu turizm türleri sürdürülebilirliği ve çevreyi önemseyen kitle turizmine alternatif bir özellikte ortaya çıkmıştır (Dall'aglio vd., 2011: 22). Aşağıdaki bölümde sözü edilen turizm çeşitleri belirgin özellikleri ile kısaca açıklanmaktadır.

Sürdürülebilir turizm

Yerel çevre ve toplum, turistler ve turizm operatörleriyle ilgili konular için uzun vadeli ve farklı yararlar sağlayacak bir turizm modeli geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Sorumlu turizm

Yerel halkın öncülük yaptığı sosyal sorumluluğun gelişimini ve sürdürülebilirliğini düşünmekte ve turistler, yerel halk ile turizm sektörü arasında olumlu bir etkileşim kurulmasını teşvik etmeye çalışmaktadır.

Eko-turizm

Kitle turizmine alternatif olarak etkiyi en alt düzeye indirmek amacıyla hassas, vahşi doğa ve genel olarak koruma altında bulunan egzotik yerleri keşfetmek için yapılan gezilerdir. Gezenlerin eğitimden geçirilmesi, insan haklarına ve farklı kültürlere saygının güçlendirilmesi, yerel kalkınma fonları kurulması ve çevrenin korunması gibi etik hedefleri vardır.

Aktif turizm

Seyahate çıkanın fiziksel ve zihinsel olarak katılmasını gerekli kılan sürdürülebilirlik, kültürün ve biyolojik çeşitliliğin korunması esasına dayanan bir turizm türüdür. Gözlem, uygulamanın ve etkileşimin aktifliği, saygı, bilgilenme ve derinleşme, eğlenceli eğitim kombinasyonu önemli öğeleridir.

Yavaş turizm

Talebi ve etik değerlerin teminini duyarlı duruma sokan, zamanın hakimiyetini yeniden turiste veren, aşırı hızdan kaynaklanan endişeyi ve stresi gidermeye imkan sağlayan, misafirinın çevresindeki her şeyle uyum içinde olmasını ve daha derin katılmasını sağlayan bir turizm türüdür. Daha sorumlu, daha dikkatli, daha az sıradanlaşmış ve standartlaşmış beslenme sistemi, kısa dağıtım zincirine sahip ürünlerin tercih edilmesi, çevreye saygı, sürdürülebilir süreçlerin kabul edilmesi ile seyahat edenler ile yöre halkı arasında verimli etkileşimin sağlanmasını gerektirmektedir.

Sonuç olarak sözü edilen turizm yaklaşımlarının tamamı, kaynağı sürdürülebilirlik felsefesi olan yaklaşımlardır.

2.5. Dünya'dan Yavaş Şehir Uygulama Örnekleri

Son yıllarda hız kazanan küreselleşme süreciyle birlikte birer mekanik yaşam merkezi haline gelmiştir. Bu mekanik sitemin dışında kalmayı başaran insanlar gibi, bu noktada başarı kazanan şehirler de bulunmaktadır. Doğal hayatı, doğal değerleri fark eden yavaş şehir yaklaşımı küreselleşmeye ve onun getirdiği zorlamalar karşı bir direniş özelliği taşımaktadır. Küreselleşmenin ve onun getirdiği hızın oluşturduğu yorucu ve kirli atmosferden kurtularak dokusu bozulmamış sokakları ve egzoz dumanından uzak havasıyla huzur verici birer ada olan şehirler, insanların mutlu olmalarında önemli bir unsur haline gelmişlerdir. Sözü ettiğimiz şehirlerin dünyadan bazı örneklerini bu bölümde ele alacağız.

2.5.1. Bra, İtalya

Bra kenti İtalya'nın Langhe bölgesinde yer almaktadır. Deri sanayisi ve yerel peynirleri ile ünlü bir kenttir. Bra' da peynir imalathanelerinin sayısı gün geçtikçe daha da artmaktadır. Peynir imalathaneleri sayısı arttıkça, kentteki işsizlik sorunu da ortadan kalkmaya başlamıştır. Alba düzlüğü yakınındaki konumu nedeniyle, Bra birçok turistin uğrak alanı haline gelmiştir. Bra' nın bölgesel gıda ve şarap geleneklerine güçlü bağları ile bölgeyi gastronomik etkinlikler için uygun bir alan haline getirmiştir (Newman ve Jennisgs, 2008: 196).

Bra kentinin kendine özgü sucuklarının, salamlarının, el yapımı çikolatalarının, organik olarak ürettiği sebze ve meyvelerinin tamamı Bra patentli olarak satışa sunulmaktadır. Bra kenti ürettiği patentli ürünlerini yılın belirli dönemlerinde gıda festivalleri yaparak tanıtmaya çalışmaktadır. Bu festivallere katılan turistler, Bra kentinin ekonomisini hareketli hale getirmektedir. Okullardaki öğrencilere, yerel üreticiler tarafından üretilen meyve ve sebzeler servis edilmektedir. Çalışan insanların hakları da göz önünde bulundurularak, fazla mesainin zararlarından çalışanları korumak amacıyla, Bra kentindeki tüm küçük marketler Perşembe ve Pazar günleri hizmet vermemektedir. Bra kenti sakinleri bürokratik işlemlere ait faaliyetlerini Cumartesi günleri sabah saatlerinde açılan Bra Belediyesinde huzurlu ve sakin bir şekilde halledebilme fırsatı bulabilmektedir. Böylelikle Bra kentinde yeni bir hayat anlayışı oluşturulmaya çalışılmıştır (Özgenç, 2012: 123).

2.5.2. Goolwa, Avustralya

Avrupa dışında ilk Cittaslow şehri olarak tescil edilen Avustralya'nın Goolwa şehri 5.882 kişilik bir nüfusa sahiptir. Şehir, eski limanı, nehir boyunca ilerleyen sandalları ve aborjin yerlileri ile ünlüdür. Şehir bünyesinde dünyaca meşhur olan "Coorong Milli Parkı" sulak alanını barındırır. Geçimini balıkçılık, tarım ve turizmden sağlayan Goolwa şehri halkı, benimsedikleri sakin ve yavaş yaşam tarzı ile Cittaslow unvanını fazlası ile hak etmektedir. Bu kapsamda Goolwa şehrinde kültürel dokuya uyumlu nostaljik yandan çarklı vapur gezintileri ihya edilmiştir. Şehirde birçok sanat galerisi, tarihi yapılar, kafeler vb. sosyal ve kültürel imkanlar sağlanmıştır. Ziyaretçiler geleneksel evlerde pansiyon şeklinde ikamet

edebilmektedirler. Ayrıca şehirde Slow Food felsefesine uyumlu çalışmaları da gerçekleştirilir. Yerel ürünlerin yerel tohumlarla üretilmesi, elde edilen ürünlerin pazarlarda satılması ve restoranlarda yerel yemeklerin sunulması desteklenmektedir (Clark, 2016).

2.3.3. Midden-Delfland, Hollanda

Midden-Delfland, 28 Haziran 2008 tarihinde 18.000 kişilik nüfusla Hollanda'nın ilk Cittaslow şehri ilan edilmiştir. Bölgedeki Rotterdam, Lahey ve Delft gibi şehirler, 20 yıl içerisinde hızlı bir gelişim göstermiş ve yoğun kentleşmenin sorunlarıyla mücadele etmek zorunda kalmıştır. Bu nedenle hükümet bölgedeki yeşilliği koruma görevini Midden-Delfland 'a vermiş ve şehrin tarımsal bir yer olarak kalması, artı cazip bir turistik destinasyon haline gelmesini önemsemiştir. Peyzaj gelişimi planı, yerel ürünleri destekleyen "Dürüst Yerel Ürünler" projesi organize edilmiş ve "Yeşil Altın Vakfı" oluşturulmuştur. Şehrin Cittaslow üyesi olması yeşil politikaların daha özenle yapılmasına neden olmuştur. Doğal ve çevresel farkındalığın artırılması, günlük yaşamdaki kalitenin artırılması ve şehrin alt yapı planlarının güçlendirilmesi sürdürülebilirlik politikalarıyla eşleştirilmiştir. Şehir ve köyleri arasında bisiklet ve yürüyüş rotalarını gösteren Bisiklet bağlantı sistemi (Cycling Junction System) oluşturulmuştur ve turistler tatil yaptıkları süre içerisinde bisiklet kullanmaya teşvik edilmektedir. Midden-Delfland yerel yönetimi ve halkı Cittaslow kriterleri çerçevesinde bilinçli şekilde hareket etmekte ve turizm pazarında önemli yollar kat etmektedirler (www.cittaslownederland.com,2016).

2.6.Türkiye' den Yavaş Şehir Örnekleri

Türkiye de fast food tarzı tüketimin geleneksel yemek kültürüne verdiği zarara dikkat çekmek ve hızlı yemeye dayalı fast food yaklaşımının topluma ve hayata getirdiği olumsuzlara karşı 1999'da internet aracılığıyla başlayan "sefertası hareketi" adı verilen bir örgütlenme başlatılmıştır. En başta Slow Food hareketinin öncüsü sayılabilecek bu girişimin halka yönelik ilk toplantısında, bir izleyicinin teklifi ile "sefertası" simge ve ad olarak kabul görmüştür. Sonraki süreçte, özellikle 2000'den sonra gerçekleştirdiği etkinliklerle ün kazanmaya başlayan Sefertası Hareketi, çeşitli bilgilendirme faaliyetleri, festivaller, panayırılar ve geleneksel sokak

yemeklerine yönelik uygulamalarıyla büyük bir ilginin odağı haline gelmiştir. 2007 yılında İzmir'den başlayarak ilk başta Bursa, Sakarya ve Ordu' da bölge temsilcilikleri açarak ülkenin dört bir yanında örgütlenmeye başlamıştır. "Sefertası" Kültürel simgesiyle ortaya çıkan bu hareket, mutfaktan başlayarak yaşamın bütün alanlarında doğallığı savunmuştur (Bahtiyar,2014: 87).

Türkiye'de Sakin Şehir unvanı almış, Cittaslow Birliği üyesi yavaş şehirler şunlardır: Muğla'nın Ula ilçesine bağlı bir mahalle olan Akyaka, Isparta'da Yalvaç ve Eğirdir, Sinop'un Gerze, Çanakkale'nin Gökçeada, Şanlıurfa'nın Halfeti, Ordu'nun Perşembe, Artvin'in Şavşat, İzmir'in Seferihisar, Sakarya'nın Taraklı, Erzurum'un Uzundere, Kırklareli'nin Vize, Aydın'ın Yenipazar ve Bolu'nun Göynük ve Mudurnu ilçeleri.

2.6.1. Uzundere, Erzurum

Uzundere ilçesi, Doğu Anadolu Bölgesi ile Doğu Karadeniz bölgesi arasındaki sınırdaki yer alır. Erzurum'a uzaklığı 84 km olan Uzundere'nin deniz seviyesinden yüksekliği oldukça değişkendir. Bazı mahallelerinin deniz seviyesinden yüksekliği 1050 m iken bazılarının ise 2100 m'yi bulmaktadır. Uzundere, Tortum vadisinde ve Artvin karayolu üzerinde kurulmuş olup doğusunda Oltu, batısında İspir, kuzeyinde Yusufeli ve güneyinde Tortum ilçeleri yer alır.

İklim ve coğrafi konum açısından farklı ve ilginç özellikler barındıran Uzundere ilçesi Cittaslow unvanını bu özelliklerini olumlu yönde kullanarak elde etmiştir. Bölgenin dağlık yapısı doğa sporları için son derece uygundur. Akdeniz iklimine sahip olması nedeni ile yılın her mevsiminde yeşil olan ve birçok meyvenin yetiştirildiği bir çevreye sahiptir. Bunların yanı sıra ilçenin tarihsel doku içerisinde kırsal yaşam kültürü büyük ölçüde korunmuştur. Bu ilçede yaşayan insanlar, geçim kaynağını Tarım ve hayvancılıktan sağlamaktadır (Çetinkaya, Serçeoğlu ve Uzan, 2016: 1068).

2.6.2. Gökçeada, Çanakkale

Çanakkale iline bağlı olan Gökçeada ilçesi Türkiye'nin en batısında, Ege denizi üzerinde bulunan bir adadır. Yüzölçümü itibarı ile Türkiye'nin en büyük

adasıdır. Bursa, İzmir ve İstanbul metropollerine olan yakınlığı ile son yıllarda cazip bir tatil mekânı haline gelmiştir. Bunda, ilçeye has olan tarihi doku ile mimari karakteristiklerin, yetiştirilen organik ürünlerin ve sağlanan alternatif spor imkânlarının genişliğinin de önemli rolü vardır. Gökçeada, diğer ada ilçeleri ile kıyaslandığında ilçedeki organik tarıma verilen önemin ilçeyi ön plana çıkardığı görülür. İlçenin toprak ve iklim şartlarının organik tarım için son derece uygun olması organik tarım uygulamalarının yaygınlaşmasındaki rolü oldukça büyüktür. Bu çerçevede Türkiye'nin ilk organik tarım projesi 2002 yılında ilçe bünyesinde başlatılmıştır (www.cittaslowturkiye.org/cittaslow-gokceada, 2016).

2.6.3. Halfeti, Şanlıurfa

Şanlıurfa'ya bağlı olan Halfeti'nin tarihi oldukça eskilere dayanmaktadır. Dağ yamacına kurulmuş olan ilçenin yarısından fazla olan bir alanı 2000 yılında inşa edilen Brecik Baraj Gölü altında kalmıştır. Akabinde ilçe için yeni yerleşim yerleri oluşturulmuştur. Tarihi ve çevresel dokusu ile Halfeti son yıllarda saklı bir cennet olarak anılmaya başlanmıştır. Bunda Fırat nehrinin, Çekem Mahallesi'nin, Beresül (Savaşan) köyünün ve Rumkale' nin (Aziz Nerses kilisesi, Barşavma Manastırı, su sarnıçları ve su kuyuları) turu etkisi büyüktür. İlçeye gelen turistlere söz konusu tarihi mekanlarda tekne turları düzenlenmektedir. Tura katılan turistler, tur boyunca su altında kalan evler, ağaçları, camileri ve mağaraları (kız mağarası), çay bahçelerini ve mağara kafelerini görmektedirler (www.cittaslowturkiye.org/cittaslow-halfeti,2016).

Yeni bir süreç olan yavaş turizm, (Eko-gastronomik turizm) anlayışında esas olarak sürdürülebilirlik ilkelerine yer vermektedir. Son dönemde iyice önemli hale gelen ve sektörel anlamda önemi artan yavaş turizm, alternatif turizm türlerinden biri haline gelmiştir. Yavaş şehir olgusunun turizmle başlayan ve diğer alanlara yayılan avantajları birçok şehrin ilgisini çekmiş ve bütün dünyada olduğu gibi Türkiye'de de bundan yararlanmak isteyen birçok şehir daha önce belirtilen kriterlere uyarak yavaş şehir unvanı almaya hak kazanmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu çalışmada veri toplama sürecinde nitel araştırma veri toplama yöntemlerinden gözlem ve görüşme tekniklerinden yararlanılmıştır. Görüşme odak grup görüşmesiyle gözlem, nitel araştırmada sürecinin en yaygın olarak kullanılan veri toplama araçlarındandır ve bu tekniklerle birlikte belgeler, yazışma ve fotoğraf gibi birtakım dokümanlar da, nitel araştırmada kullanılan veriye kaynak oluşturmaktadır. Söz konusu yöntemler, ayrı ayrı kullanılması mümkünken; tüm yöntemlerin aynı çalışma içinde bir arada kullanılması da mümkündür (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 119-183).

Ayrıca araştırmada öncelikle literatür taraması yapılmak suretiyle Cittaslow ve Cittaslow kriterleriyle ilgili önceki çalışmalar değerlendirilmiştir. Araştırma kapsamında Cittaslow şehirleri olan Seferihisar (Türkiye) ve Horn' daki (Avusturya) Cittaslow uygulamalarından sorumlu olan kişilerle görüşmeler sağlanmıştır. Çalışma kapsamında bir durum çalışması yöntemi takip edilmiştir.

Bu tez kapsamında yavaş şehir üyesi Seferihisar (Türkiye) ile Horn (Avusturya) kentlerin yavaş şehir üyelik kriterlerini yerine getirme düzeyleri bakımından karşılaştırılmış; Görüşmelerle şehirlerin yavaş şehir kriterlerine yönelik yapılan çalışmalar değerlendirilmiştir. Görüşmeyle birlikte gözlemler de yapılarak ayrıntılı ve daha fazla bilgi elde etmekle beraber “insanların yaptıkları ile söyledikleri arasında herhangi bir farklılık olup olmadığı” da (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 169) araştırılmaya çalışılmıştır.

Gözlem yöntemi kullanılmak suretiyle veri toplanırken gözlem türlerinden, yapılandırılmış alan çalışmasından yararlanılmıştır. Aynı zamanda araştırma, gözleme katılımlara göre değerlendirildiği zaman araştırmanın katılımsız gözlem türüne örnek teşkil edebileceği öngörülmektedir. Yapılandırılmış alan çalışması, araştırmacının veri toplarken önceden hazırladığı bir gözlem aracını kullanmasıdır(Yıldırım ve Şimşek, 2006: 172).

Gözlem tekniği, mevcut durumda ortaya çıkan değişikliklerin belirlenmesine denilmektedir. Gözlem için belirli bir sürece ihtiyaç vardır. Yalnızca bir anlık değişimden yola çıkılarak konuyla ilgili genellemeye gitmek doğru değildir. Bundan dolayı seçilmiş olan konuyla ilgili sürecin iyi tespit edilmesi gerekmektedir. Gözlem yaparken duyu organlarının birçoğu birlikte kullanılmaktadır. Gözlemin objektifliğinin sağlanması bakımından imkan varsa katılımsız gözlem yapılması tercih edilmelidir. Gözlem esnasında farklı iki boyut olan gözlem ortamı ve araştıracının gözlemi gerçekleştirme biçimi dikkate alınmalıdır. Gözlemin doğal veya laboratuvarlar gibi yapay ortamlarda gerçekleştirilmesi mümkündür. Gözlem metoduyla veri toplamanın birtakım avantajları ve dezavantajları vardır. Gerçeğe yakın değerlere ulaşılması ve doğal ortam içinde gerçekleştirilebilmesi avantajları arasındadır; araştırmanın kontrol edilmesinin zorluğu, verilerin sayısal değerlere çevrilmesinde yaşanan zorluklar, örneklem sayısının az olması, bazı hallerde gözlem yapmak için izin alınamaması ve gizliliğin kaybolması ise dezavantajları arasında sayılabilir (Padem, vd., 2004: 68).

Bu çalışmada yavaş şehirlerle ilgili yenilikçi yatırımların tespit edilmesine yönelik olarak sorular yöneltilmek suretiyle bir görüşme gerçekleştirilmiştir. İnsanların davranışlarının anlamını kavramak amacıyla araştırmacılara yardım eden (Mil, 2007: 24) görüşme tekniği, nitel araştırmalarda en yaygın şekilde kullanılan veri toplama tekniğidir (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 119). Görüşme tekniği “en az iki kişi arasında sözlü olarak sürdürülen, önceden tespit edilmiş ve ciddi bir amaç için yapılan, soru sorma ve cevap alma biçiminde gerçekleşen bir iletişim sürecidir (Büyüköztürk, vd., 2014: 150).

Bu çalışmada ulaşılacak istenilen verinin maksimize edilmesi ve net bir sonuca ulaşabilmek için yarı yapılandırılmış görüşme yönteminde olduğu gibi hazırlanmış standart görüşme sorularından başka, katılımcılara farklı sorular da yöneltilmiştir.

3.1.Evren Örnekleme

Araştırmanın evrenini Türkiye ve Avusturya oluşturmaktadır. Türkiye ve Avusturya'nın tüm yavaş şehirlerini incelememiz zaman ve maliyet kısıtı gibi faktörlerden dolayı mümkün olmadığından Seferihisar(Türkiye) ve Horn(Avusturya) ilçeleri araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Bu iki ilçenin örneklem olarak seçilmesinde Cittaslow özelliklerini yansıtabilme yeterlilikleri ve araştırmacının birincil veri kaynaklarına erişim kolaylığı etkili olmuştur.

İzmir ilinin 44 km güneyinde bulunan Seferihisar, ülkemizin ilk yavaş şehir unvanına sahip olmuş ilçesidir. Yaklaşık kırk bin kişilik bir nüfusa sahip olan ilçe sınırları içinde Ege Denizi kıyısında uzanan 49 km uzunluğunda bir sahil şeridi bulunur. İlçede, kaplıca turizmi ve yöreye has ve marka haline gelmiş mandalina üreticiliği en belirgin özelliklerdendir. Bu yönleriyle Seferihisar bugüne dek Ege'nin keşfedilmemiş sığınakları arasında yer almıştır (<http://eden.kulturturizm.gov.tr/>, 2018).

Seferihisar, 28 Kasım 2009 tarihinde yaşamın kolay olduğu kentlerin uluslararası birliği olan Cittaslow birliğine üye olmuştur. Bu kapsamda gerekli görülen kriterler Cittaslow yetkilileri tarafından şehirler yerinde incelenerek değerlendirilmektedir. Buna karşılık Seferihisar, ilk başvurusunu takiben 2009 yılı Kasım ayı içerisinde Cittaslow unvanını almaya hak kazanmıştır. Cittaslow üyeliği için aday şehirlerde bir önceki bölümde incelenen kriterlerin en az %50'sinin gerçekleştiriliyor olması şartı aranmaktadır. Buna karşılık Seferihisar bu kriterlerin % 70'ini yerine getirmiştir(Öztürk, 2012: 96). Doğayı koruyarak, yerel değerlerine, esnafına, yemeklerine sahip çıkılarak da gelişebileceğini kanıtlayan Cittaslow felsefesi, Seferihisar'ın yol haritası haline gelmiştir. Seferihisar ilçesi gelir kaynağını, tarım, zeytincilik, narenciye, enginar yetiştiriciliği ile süs bitkileri ağırlıklı seracılıktan, balıkçılık ve hayvancılıktan sağlamaktadır. Öte yandan ilçenin en önemli geçim kaynağı turizmdir. Bunun yanı sıra ilçe bünyesinde çeşitli endüstriyel işletmeler, fabrikalar, atölye ve imalathaneler de bulunur (<http://seferihisar.bel.tr/seferihisar-hakkında/> 2017).

Horn, Avusturya'nın Niederösterreich (Aşağı Avusturya) iline bağlı 6.600 nüfuslu küçük bir ilçesidir. Geçmiş 1160'lı yıllara dayanmaktadır. Tarihi müze ve tarihi kiliseleri ile bilinmektedir (Strunz, 2011). Gelir kaynağı hizmet sektörüne dayanmaktadır. Son dönemlerde turizmde hareketlilik görülmüştür. İstihdam olanaklarının yetersiz olmasından dolayı, ilçe sakinleri şehir dışına günübirlik çalışmaya gitmektedirler. Karasal iklimin etkisi görülmektedir. Yazları serin ve yağmurlu, kışları ise kar yağışlıdır. Kent merkezinde yoğun olarak Avusturyalılar ve Slavlar yaşamaktadır (Sternthal, 2004). Horn, 2008 yılında Avusturya'nın Cittaslow (Yavaş Şehir) Birliği'ne dâhil olan ilk yavaş şehridir. Kriterlerin %50'sini yerine getirmiştir. Yöre halkı birliğe dâhil olmasından çok memnunken, turizme pek etkisi olmamıştır (J, Maier, Kişisel Görüşme, 2018).

Seferihisar ve Horn, başta Türkiye ve Avusturya'nın Cittaslow (Yavaş Şehir) Birliği'ne üye olan ilk şehirleri olmak üzere birçok benzerliklerinden dolayı ele alınarak karşılaştırılmıştır.

3.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada gerekli olan veriler, nitel araştırma yöntemlerinden görüşme ve gözlem tekniği ile toplanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Cittaslow' dan sorumlu olan 2 kişi oluşturmaktadır. Horn' daki görüşme hem Horn belediye başkanı hem de Cittaslow Avusturya bölge sorumlusu olan Jürgen Maier ile yapılmıştır. Maier, 2010 yılından beri bu görevi yürütmektedir. Seferihisar görüşmesi ise Türkiye Cittaslow Sekreteryası Candaş Balta ile yapılmıştır. Balta 2014 yılından beri Cittaslow Sekreterliği görevini sürdürmektedir. Görüşme soruları 7 başlık 70 ana ölçütten oluşan Cittaslow kriterlerinden oluşmaktadır.. Cittaslow kriterleri, tablo halinde Seferihisar ve Horn' un Cittaslow' dan sorumlu olan çalışanlarına soru olarak yöneltilmiştir. Araştırmaya ilişkin veriler, Horn belediye başkanı Maier ile 2 Şubat 2018 tarihinde görüşme yapılarak toplanmıştır. Aynı zamanda 10 Şubat ve 11 Şubat tarihlerinde ilçe merkezi saat 12:00-17:00 arası gezilerek gözlem yapılmaya çalışılmıştır. Gözlem yapmamızdaki amaç ise, söylenenler ile yapılanlar arasında farklılık olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmanın Seferihisar görüşmesi ise 20 Şubat 2018 tarihinde email yoluyla sağlanmıştır. Görüşmede Cittaslow ile ilgili yapılan çalışmalar teker teker açıklanmıştır. 20-23 Mayıs 2018

tarihleri arasında da 3 gün boyunca 13:00- 17:00 arası ilçe merkezi gezilerek gözlem yapılmaya çalışılmıştır. Gezi boyunca misafirperverlik, gürültü ve trafik kirliliği, bisiklet yolları, çevre düzenlemesi, yeşillendirme gibi kriterlere uyulup uyulmadığı gözlemlenmeye çalışılmıştır.

3.3. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde ilk aşama olarak nitel analiz yöntemlerinde sıkça rastlanan betimsel analiz tercih edilmiştir. Görüşülen kişilerden alınan veriler bir araya getirilmiş ve Cittaslow ile ilgili genel tutumları tespit edilmiştir. Daha sonra bu görüşmeler içerik analizine tabi tutularak Cittaslow kriterleri temelinde kategorize edilmiş ve tablolar halinde gösterilmiştir. Daha sonra ise Cittaslow üyesi olan Horn ve Seferihisar Cittaslow kriterleri açısından birbirleriyle karşılaştırılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Horn ve Seferihisar'ın Cittaslow Politikaları doğrultusunda, yapılan çalışmaları aşağıda tablolar halinde verilmiştir. Tablolarda, “X” işaretiyle söz konusu olan kriter ile ilgili herhangi bir çalışma yapılmadığı, “√” işaretiyle belirtilen kriter ile ilgili herhangi bir çalışma yapıldığı, “√X” işareti ile ise belirtilen kriter ile ilgili yapılması planlanan çalışmalar anlatılmaya çalışılmıştır.

Tablo 3: Horn ve Seferihisar’ da Cittaslow Çevre Politikaları Doğrultusunda Yapılan Çalışmalar

HORN	ÇEVRE POLİTİKALARI	SEFERİHİSAR
X	1) Havanın ölçüm değerlerinin yasada belirtilen sınırlar içerisinde olduğunun belgelenmesi)	√
√	2) Suyun temizlik ölçüm değerlerinin yasada belirtilen sınırlar içerisinde olduğunun belgelenmesi	√
√	3) Ulusal ortalamaya göre halkın içme suyu tüketimi değerlerinin karşılaştırılması	X
√	4) Kentsel katı atıkların ayrıştırılarak toplanması	√
X	5) Endüstriyel ve evsel organik gübrenin desteklenmesi	X
√	6) Kentsel ya da toplu kanalizasyon için arıtma tesisinin bulunması	√
√	7) Binalarda ve kamu kullanım alanlarında enerji tasarrufuna dikkat edilmesi	X
√	8) Kamu yararına olarak yenilenebilir enerji	√

	kaynaklarından enerji üretimi	
√	9) Gürültü ve trafik kirliliğinin azaltılması yönündeki çalışmalar	√ X
√	10) Kamusal ışık kirliliğinin azaltılması	√ X
√	11) Hane başına düşen elektrik enerjisi tüketimi	X
X	12) Biyoçeşitliliğin korunması	√

Tablo 3, yazar tarafından görüşmelerde elde edilen verilerden yararlanılarak oluşturulmuştur.

Çevre politikaları doğrultusunda yapılan çalışmalar, bazı kriterlere bakıldığında her 2 yavaş şehir için de benzerlik gösterirken, bazı kriterlerde ise farklılık göstermektedir.

Su temizliğinin ölçümü, katı atıkların ayrıştırılması, kanalizasyon için arıtma tesisinin oluşturulması ve yenilenebilir enerji kaynaklarından enerji üretimi gibi kriterlere her iki yavaş şehir de uygunluk gösterirken, organik gübrenin desteklenmesi için ne Horn' da ne de Seferihisar'da herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

İçme suyu tüketim değerlerinin karşılaştırılması, enerji tasarrufu ve hane başına düşen elektrik tüketimi kriterlerine Horn uygunluk gösterirken, Seferihisar' ın bu kriterlere uygunluğu hususunda herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Seferihisar' ın hava ölçümü ve biyoçeşitliliğin korunması kriterlerine uygunluğu görülürken, Horn' da bu kriterlerin yerine getirilmesi hususunda herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Tablo 4: Horn ve Seferihisar’ da Cittaslow Altyapı Politikaları Doğrultusunda Yapılan Çalışmalar

HORN	ALTYAPI POLİTİKALARI	SEFERİHİSAR
√	1) Kamu binalarına bağlı verimli bisiklet yollarının genişletilmesi	√
X	2) Kentte bulunan bisiklet yolları uzunluğunun asfalt yol uzunluğu ile karşılaştırılması	X
√	3) Toplu ulaşım istasyonlarında bisiklet yolları ve parklarının bulunması	√
X	4) Şahsi otomobillerin kullanılmasına alternatif olarak elektrikli toplu taşıma araçları vb. kullanılması	√
√	5) Engellilerin hayatlarını kolaylaştıracak ve kentsel yaşamda rahatça hareketlerini sağlayacak mimari tedbirler alınması	√
√	6) Hamile kadınlar için şehir içinde ve diğer kamu binalarının park yerlerinde özel park yerlerinin tesis edilmesi	√
√	7) Sağlık kuruluşlarına kolaylıkla ulaşılabilir yolların ve ulaşım imkânlarının sağlanması	√
X	8) Malların ve hizmetlerin efektif bir şekilde dağıtılabilmesi için gerekli tedbirlerin alınması	√
X	9) Şehir dışında çalışan şehir sakinlerinin oranı	X

Tablo 4, yazar tarafından görüşmelerde elde edilen verilerden yararlanılarak oluşturulmuştur.

Horn ve Seferihisar altyapı politikaları doğrultusunda yapılan çalışmalar bağlamında karşılaştırıldığında, her iki yavaş şehir de kamu binalarına bağlı bisiklet

yollarının genişletilmesi, toplu ulaşım istasyonlarında bisiklet yolları ve park alanlarının bulunması, engelliler için mimari tedbirlerin alınması, hamileler için park alanlarında özel park alanlarının oluşturulması, sağlık kuruluşlarına kolaylıkla ulaşılabilir yollar ve ulaşım imkanlarının sağlanması kriterleri bakımından uygunluk gösterse de, bisiklet yolları uzunluğu ile asfalt yolları uzunluğunun karşılaştırılması ve şehir dışında çalışan şehir sakinlerinin oranının tesbiti hususunda herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Elektrikli toplu taşıma araçlarının kullanılması, mal ve hizmetlerin efektif bir şekilde dağıtılması için tedbirlerin alınması kriterlerine Seferihisar uygunluk gösterirken, Horn' da herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Tablo 5: Horn ve Seferihisar' da Cittaslow Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları Doğrultusunda Yapılan Çalışmalar

HORN	KENTSEL YAŞAM KALİTESİ	SEFERİHİSAR
X	1) Kentin direnci için planlama	√
√	2) Kentin karakteristik özelliklerinin ön plana çıkartılması için peyzaj çalışmaları gerçekleştirilmesi ve bu kapsamda kent merkezi ile kamu binaları için özel programlar yürütülmesi	√
√	3) Yeşil alanların çevreye uyumlu bitkiler ve ağaçlar ile iyileştirilmesi	√
X	4) Kentsel yaşanabilirliğin artırılması	√
X	5) Marjinal alanların tekrar değerlendirilip kullanılması	√
X	6) Bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanılarak gerek kent sakinlerine gerekse turistlere yönelik etkili iletişim araçlarının geliştirilmesi	√
X	7) Sürdürülebilir mimari için hizmet masası oluşturulması	X

√	8) Kentin internet ağına sahip olması	X
√	9) Kirleticilerin izlenmesi ve azaltılması	√
√	10) Tele çalışmanın geliştirilmesi	√
√	11) Kişisel sürdürülebilir kentsel planlamanın teşviki	X
X	12) Sosyal altyapıyı desteklemek	√
√	13) Kamusal sürdürülebilir kentsel planlamanın teşviki	X
√	14) Ekime elverişli toprak yapısı bulunan alanların yeşillendirilmesi	√
√	15) Yöreye has ürünlerin üretiminin ve ticaretinin teşvik edilmesi	√
X	16) Kent genelinde geleneksel yöntemlerle esnaflık icra eden fırın, pastane, lokanta, bakkaliye, atölye vs. desteklenmesi ve halkın bu yerel esnafları tercih etmeleri için teşvik edilmesi	√
√	17) Yeşil alanlarda kullanılan beton miktarı	√

Tablo 5, yazar tarafından görüşmelerde elde edilen verilerden yararlanılarak oluşturulmuştur.

Horn ve Seferihisar, kentsel yaşam politikaları doğrultusunda yapılan çalışmalar bağlamında, kentin karakteristik özelliklerinin ön plana çıkartılması için peyzaj çalışmalarının gerçekleştirilmesi, yeşil alanların çevreyle uyumlu bitkiler ve ağaçlar ile iyileştirilmesi, kirleticilerin iyileştirilmesi ve azaltılması, tele çalışmalarının geliştirilmesi, ekime elverişli toprak yapısı olan alanların yeşillendirilmesi, yöreye has ürünlerin üretiminin ve ticaretinin teşvik edilmesi ve yeşil alanlarda kullanılan beton miktarının azaltılması kriterleri bakımından uygunluk gösterse de, hizmet masası oluşturulması kriterine uygunluk göstermemektedir.

Horn , kentin internet ağına sahip olması, kişisel ve kamusal sürdürülebilir kentsel planlamanın teşviki gibi kriterlere uygunluk gösterirken, Seferihisar' da bu kriterlerin gerçekleştirilmesi için herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Kentin direnci için planlama, kentsel yaşanabilirliğin artırılması, marjinal alanların tekrar değerlendirilip kullanılması, bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanılarak gerek kent sakinlerine gerekse turistlere yönelik etkili iletişim araçlarının geliştirilmesi ve sosyal altyapıyı desteklemek gibi kriterlere Seferihisar uygunluk gösterirken, Horn' da bu kriterlerin yerine getirilmesi için herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Tablo 6: Horn ve Seferihisar’ da Cittaslow Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkarlara Dair Politikalar Doğrultusunda Yapılan Çalışmalar

HORN	TARIMA, TURİZME, ESNAF VE SANATKARLARA DAİR POLİTİKALAR	SEFERİHİSAR
X	1) Agroekolojinin geliştirilmesi	√
√	2) Yöreye has el işçiliği marifeti ile üretilem ürünlerin markalaştırılması ve ustaların desteklenmesi	√
√	3) Yöresel ve kente özgü zanaatların ve iş yöntemlerine değer kazandırılması	√
√	4) Kent dışında fakat kent ile bağlantılı olan kırsal kesimin güçlendirilmesi ve kırsal kesime gereken hizmetlerin götürülmesinin sağlanması	X
√	5) Resmi kurum ve kuruluşların kantin, pastane, yemekhane vb. tesislerinde yerel ve organik ürünlerin bulundurulması	√
X	6) Kent sakinlerine ve lokanta işletmecilerine yöresel ve organik ürünler ile elde edilmiş besinlerin kullanımı için lezzet eğitimlerinin verilmesi	√
√	7) Kente has ve geleneklerin ön plana çıkarılmasını	√

	hedefleyen çeşitli kültürel aktivitelerin gerçekleştirilmesi	
X	8) Otel kapasitelerinin arttırılması	√
X	9) Tarımda GDO kullanımının yasaklanması	√X
X	10) Önceden tarım için kullanılan fakat halihazırda atıl olan tarım alanlarının imara açılması için yeni fikirler ile oluşturulan planların yapılması	X

Tablo 6, yazar tarafından görüşmelerde elde edilen verilerden yararlanılarak oluşturulmuştur.

Tarım, turizme, esnaf ve sanatkarlara dair politikalar doğrultusunda yapılan çalışmalar bağlamında Horn ve Seferihisar karşılaştırıldığında, yöreye ait el işçiliği marifeti ile üretilen ürünlerin markalaştırılması ve ustaların desteklenmesi, yöresel kente özgü zanaatlara ve iş yöntemlerine değer kazandırılması, resmi kurum ve kuruluşların kantin, yemekhane, pastane gibi tesislerinde organik ürünlerin bulundurulması, kente has geleneklerin ön plana çıkartılmasını hedefleyen çeşitli aktivitelerin gerçekleştirilmesi gibi kriterlere iki yavaş şehir de uygunluk gösterirken, önceden tarım için kullanılan fakat halihazırda atıl olan tarım alanlarının imara açılması için yeni fikirler ile oluşturulan planların yapılması için ise herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Horn, kırsal kesimin güçlendirilmesi ve kırsal kesime gereken hizmetlerin götürülmesi kriterlerine uygunluk gösterirken, Seferihisar' da bu bağlamda herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Agroekolojinin geliştirilmesi, kent sakinlerine ve lokanta işletmecilerine yöresel ve organik ürünler ile elde edilen ürünlerin kullanılması için lezzet eğitimlerinin verilmesi, otel kapasitelerinin arttırılması kriterini Seferihisar yerine getirirken, Horn' da bu kriterlerin yerine getirilmesi için herhangi bir çalışma yapılmamıştır. GDO tarımın kullanımının yasaklanması kriteri ise Seferihisar' da yapılması planlanan çalışmalar arasında yer almaktadır.

Tablo 7: Horn ve Seferihisar’ da Cittaslow Doğrultusunda Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim Planlarına Dair Yapılan Çalışmalar

HORN	MİSAFİRPERVERLİK, FARKINDALIK VE EĞİTİM PLANLARI	SEFERİHİSAR
√	1) İyi karşılama	√
√	2) Esnaf ve operatörlerin farkındalıklarını arttırmak	√
√	3) Yavaş güzergahların mevcut olması	√
√	4) Halkın yönetime katılımının sağlanması ve bu maksatla gerekli tedbirlerin alınması	√
√	5) Yöneticilerin, eğitimcilerin ve çalışanların Cittaslow esasları hakkında sürekli olarak eğitilmelerinin sağlanması	√
X	6) Sağlık eğitimleri	√
√	7) Kent sakinlerine Cittaslow yaklaşımının sürekli ve planlı bir şekilde anlatılması ve bu maksatla çeşitli eğitimler verilmesi	√
√	8) Cittaslow yaklaşımının tesisi için faaliyetler gerçekleştiren derneklerin ihdas edilmiş olması	√
√	9) Cittaslow kampanyalarının desteklenmesi	√
√	10) Kentin resmi web sitelerinde, sosyal medya hesaplarında, antetli kağıtlarında Cittaslow logosunun kullanılmasının sağlanması	√

Tablo 7, yazar tarafından görüşmelerde elde edilen verilerden yararlanılarak oluşturulmuştur.

Horn ve Seferihisar misafirperverlik, farkındalık ve eğitim planlarına dair yapılan çalışmalar bakımından, iyi karşılama, esnaf ve operatörlerin farkındalıklarını arttırmak, yavaş güzergahların mevcut olması, halkın yönetime katılımının sağlanması ve gerekli tedbirlerin alınması, yöneticilerin, eğitimcilerin ve çalışanların Cittaslow

hakkında eğitimlere katılımlarının sağlanması, kent sakinlerine Cittaslow hakkında eğitimlerin verilmesi, Cittaslow yaklaşımı için faaliyet gösteren derneklerin ve Cittaslow kampanyalarının desteklenmesi ve kentin resmi web sitelerinde, sosyal medya hesaplarında, antetli kağıtlarında Cittaslow logosunun kullanılmasının sağlanması gibi kriterlere uygunluk göstermektedir. Ancak sağlık eğitimleri kriteri ile ilgili çalışmalar Seferihisar' da yapılırken, Horn' da herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Tablo 8: Horn ve Seferihisar' da Cittaslow Doğrultusunda Sosyal Uyum Politikalarına Dair Yapılan Çalışmalar

HORN	SOSYAL UYUM POLİTİKALARI	SEFERİHİSAR
√	1) Azınlıklara yönelik ayrımcılığa karşı çalışmalar	√
√	2) Değişik etnik unsurların birbirleri ile kaynaştırılması ve kent iskânının tüm yerleşim yerlerinde eşit bir dağılım oranı arz etmesinin sağlanması	√
√	3) Engelli kişilerin uyumu	√
√	4) Çocuk bakımının desteklenmesi	√
√	5) Genç neslin istihdam durumu	√
√	6) Yoksulluk	√
√	7)Toplumsal ortaklıklar/sivil toplum kuruluşların mevcudiyeti	√
√	8) Farklı kültürlerin uyumu	√
√	9) Politikaya katılım	√
√	10) Belediyenin kamu konut yatırımı	X

Tablo 8, yazar tarafından görüşmelerde elde edilen verilerden yararlanılarak oluşturulmuştur.

Horn ve Seferihisar, Cittaslow doğrultusunda sosyal uyum politikalarına dair yapılan çalışmalar bağlamında, azınlıklara yönelik ayrımcılığın ortadan kaldırılması, değişik etnik kökenlerin birbirleriyle kaynaştırılması ve kentte eşit dağılımın sağlanması, engelli kişilerin uyumu, çocuk bakımının desteklenmesi, genç neslin istihdamı, yoksulluğun giderilmesi için planlama, toplumsal ortaklıklar/sivil toplum kuruluşlarının mevcudiyeti, farklı kültürlerin uyumu, politikaya katılımın sağlanması kriterleri bakımından her iki yavaş şehir de uygunluk göstermektedir.

Horn' da belediyenin kamu konut yatırımı kriteri için çalışmalar yapılmış olsa da, Seferihisar' da herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Tablo 9: Horn ve Seferihisar' da Cittaslow Doğrultusunda Ortaklık Politikalarına Dair Yapılan Çalışmalar

HORN	ORTAKLIK POLİTİKALARI	SEFERİHİSAR
√	1) SlowFood aktiviteleri ve kampanyaları için destek	√
√	2) Kente özgü ve doğal gıda ürünlerinin üretiminin ve tüketiminin Slow Food hareketi esaslarına göre destekleniyor olması	√
X	3) Kentler arasında eşleştirilme projelerinin destekleniyor olması ve bu kapsamda gelişmekte olan ülkelerin Cittaslow ve Slow Food yaklaşımlarını benimsemeleri maksadıyla faaliyetler gerçekleştiriliyor olması	√

Tablo 9, yazar tarafından görüşmelerde elde edilen verilerden yararlanılarak oluşturulmuştur.

Tablo 9' da Horn ve Seferihisar' da Cittaslow doğrultusunda yapılan çalışmalara bakacak olursak, Slow Food aktiviteleri ve kampanyaları için destek, kente özgü doğal ürünlerin üretiminin ve tüketiminin Slow Food hareketi

esaslarına göre desteklenmesi kriterleri her iki yavaş şehir içinde uygunluk göstermektedir.

Kentler arasında eşleştirme projelerinin destekleniyor olması ve bu kapsamda gelişmekte olan ülkelerin Cittaslow ve Slow Food yaklaşımlarını benimsemeleri maksadıyla faaliyetler gerçekleştiriyor olması kriterine Seferihisar uygunluk gösterirken, Horn' da herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

4.1.Horn ve Seferihisar Yavaş Şehirlerinin Karşılaştırma Analizi

Horn, 2008 yılında yavaş şehir olmaya hak kazanmıştır. Avusturya'nın ilk Cittaslow (yavaş şehir) şehridir. Cittaslow kriterlerinin bir kısmını yerine getirerek 50-55 puan alarak Cittaslow üyeliğine dâhil olmuştur.

Seferihisar Türkiye'nin ilk Cittaslow (yavaş şehir) şehridir. 2009 yılında Cittaslow kriterlerinin önemli bir kısmını yerine getirerek 100 puan üzerinden 70-75 puan alarak Cittaslow (yavaş şehir) birliği üyeliğine dâhil olmuştur.

4.1.1. Çevre Politikaları Yönünden Karşılaştırma

Seferihisar Çevre Politikalarının birçoğunu yerine getirmiştir. Hava ve su temizliği ile ilgili ölçümler yapılmış, belirli parametrelerde olması sağlanmıştır. Endüstriyel katı atık ve kompostolama kriterlerine uygun olarak 2012 yılında Kompostolama tesisi faaliyete geçirilmiştir. Cittaslow (yavaş şehir) üyeliğine kabul edilmesinin ardından atık su arıtma tesisi kurulmuştur. Yenilenebilir enerji kaynaklarından rüzgar ve güneşten elde edilen enerjiden faydalanılmaktadır. Cittaslow üyeliğinden sonra turizm potansiyeli artan Seferihisar'da, yaz aylarında oluşan nüfus yoğunluğu trafik, ışık ve gürültü kirliliğine neden olmaktadır. Bu kirliliklerin önüne geçmek için birçok proje yapılmıştır. Can Yücel Tohum Merkezi ile kaybolmaya yüz tutmuş tohumlar gün yüzüne çıkartılıp, takas yöntemi ile Biyoçeşitlilik korunmaya çalışılmıştır.

Horn' da hava temizliği ile ilgili herhangi bir çalışma yapılmamasının yanı sıra su temizliği ve içme suyu ile ilgili gerekli olan ölçümler yapılmış ve ulusal ortalamanın üzerinde tutulmaya çalışılmıştır. Avusturya genelinde katı atıklar

ayrıştırılarak toplanmaktadır. İçme suyu ölçümleri ve atık su oranı göz önünde bulundurulduğunda, atık su arıtma tesisine ihtiyaç duyulmamıştır. Güneş ve rüzgâr enerjilerinden faydalanılarak enerji tasarrufu sağlanmaya çalışılmıştır. Kamusal ışık kirliliği ile ilgili herhangi bir çalışma yapılmazken, görüntü ve trafik kirliliği kriterlere uygunluk göstermektedir. Elektrik tüketimi yıllık olarak hesaplanarak hane başına düşen elektrik tüketimi belirlenmektedir. Biyoçeşitlilik ile ilgili herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

4.1.2. Altyapı Politikaları Yönünden Karşılaştırma

Seferihisar'da kamu binalarına bağlı bisiklet yolları oluşturmak için gerekli olan görüşmeler yapılarak Kocaçay Yolu bisiklet kullanımına uygun hale getirilmiştir. Bisiklet kullanımını yaygınlaştırmak için bisiklet garajları oluşturulmuş ve halkın Seferihisar Belediyesi'ne başvuru yaparak ücretsiz olarak bisikletlerden faydalanabilmeleri sağlanmıştır. Yollar, kaldırımlar ve rampalar engelliler için kullanılabilir hale getirilmiştir. Hoş Geldin Bebek Kampanyası ile ihtiyaç sahibi vatandaşlar bebek bakımına dair ihtiyaç malzemelerine ücretsiz olarak ulaşabilme imkanı bulabilmektedirler. Sağlık hizmetlerine ulaşılabilirlik kriterlerine uygunluğu sağlanmıştır. Kent merkezinde yerel ürünlerin ve el işlerinin ticarileştirilmesi için önemli adımlar atılarak sürdürülebilir dağılım desteklenmeye çalışılmıştır.

Horn' da verimli bisiklet yolları ve yavaş yolları kriterlere uygunluk göstermektedir. Kentsel ulaşım aktarma merkezlerinde bisiklet park yolları bulunmaktadır. Toplu taşıma araçları, yaya yolları ve park alanları engellilere göre uyarlanmıştır. Hamileler doğumdan sonra ücretli izine ayrılabilen ve çocuk destek parası alabilmektedirler. İhtiyaç sahibi aileler için ev yardım bürosu ve sosyal destek kurumu tarafından yardımlar yapılmaktadır. Sağlık hizmetlerine ulaşılabilirlik noktasında kentsel ulaşım ağı gelişmiştir. Kent merkezindeki malların sürdürülebilirliğine dair herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

4.1.3. Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları Yönünden Karşılaştırma

Seferihisar yavaş şehir olduktan sonra kent direnci için birçok proje geliştirilmiştir. Bozulmakta olan kentsel alanların yeniden kullanılmasına yönelik

projeler geliştirilmiş, çevre düzenlemesi yapılmıştır. Kaybolmaya yüz tutmuş kültürel değerler için Doğa Derneği ile beraber yürütülen çalışmalar sayesinde tekrar gün ışığına çıkartılmaya çalışılmıştır. Sekiz ayrı okulda oluşturulan “Okul Tarlaları” ile öğrencilerin küçük yaşta toprakla buluşması ve bilinçli bireyler olabilmeleri amaçlanmıştır. Kentsel yaşanabilirlik için yapılan çalışmalar sonucunda Seferihisar Türkiye'nin en yaşanabilir kentleri arasına girmeyi başarabilmiştir. Marjinal alanların tekrar kullanılması kapsamında Teos Antik alan çevresinde bulunan doğa oluşumunun bir doğa parkı haline dönüşebilmesi için alan temizliği yapılmış ve yürüyüş yolları yenilenmiştir. Bu sayede Seferihisar halkı için yeni ziyaret alanı oluşturulmuştur. Şehir merkezine Kent Bilgi Ekranları yerleştirilerek halk bilgilendirilmeye çalışılmıştır. Seferihisar kentsel internet ağına sahip değildir. Çevre Koruma Müdürlüğü sayesinde kirleticiler en az seviyeye indirilmeye çalışılmıştır. Seferihisar halkının geçim kaynağı tarım, hayvancılık ve turizme dayalı olduğu için Teleçalışma' ya ihtiyaç duymadığı akıllara gelebilir. Sosyal altyapıyı desteklemek için ihtiyaç sahibi ailelerin ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri Seferikart(Halkkart) Projesi aktif hale getirilmiştir. Sokak Hayvanları Yuvası oluşturularak sokak hayvanları hakları korunmaya çalışılmıştır. Seferihisar'da birçok yeşil alan düzenlemesi yapılarak verimli bitkiler dikilmiş, tarlalar ve yeşil alanlar betonlaşmaya karşı korunmaya çalışılmıştır. Yerel ürünlerin ticarileşmesi için Üretici Pazarları, Sera İşletmesi, Meyve Kurutma Tesisi, Mandalina Reçeli ve Enginar Konservesi Üretim Hattı oluşturulmuştur.

Horn'da kent direnci için herhangi bir çalışma yapılmazken, kente ait değerlerin iyileştirilmesi ve kamu binalarının değerlerinin artırılması için birçok çalışma yapılmıştır. Yeşil alanlar korunarak genişletilmeye çalışılmıştır. Aynı zamanda yeşil alanlar korunduğu için betonlaşmanın da önüne geçilmeye çalışılmıştır. Kirleticiler sürekli olarak kontrol edilerek azaltılmaya çalışılmıştır. Kent'te Teleçalışma geliştirilmiştir. Şehir merkezi kentsel yaşana bilirlilik kriterlerine uygunluk gösterdiği için herhangi bir çalışma yapılmamıştır. Horn kentsel internet ağına sahip değildir. Sürdürülebilir mimari için hizmet masası oluşturulmazken, sürdürülebilir kentsel planlamanın teşviki için birçok planlama yapılmıştır. Sosyal altyapının yeterli olduğu düşünülerek herhangi bir çalışma yapılmamıştır. Yerel ürünlerin ticarileşmesi için Üretici Pazar alanı oluşturulmuştur.

4.1.4. Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkarlara Dair Politikalar Yönünden Karşılaştırma

Seferihisar'da Argoekoloji'nin geliştirilmesi için sürdürülebilir tarım hayata geçirilmiştir. Sürdürülebilir tarımı desteklemek için birçok proje yapılmıştır. Yerel Üretimi Koruma Projesi ile esnaf ve zanaatlar ürünleri korunmaya çalışılmıştır. Kamuya ait restoranlarda, okul kafeteryalarında yerel topraklarda üretilmiş ürünler kullanılarak yerel geleneklerin muhafaza edilmesi amaçlanmıştır. Seferihisar Belediyesi'nin desteğiyle okullarda organik ürünlerin üretimi hakkında bilgi verilmektedir. Bu sayede öğrenciler okullarda farklı tattaki meyve ve sebzeleri tatma imkanı bulabilmektedirler. Yerel ve geleneksel kültürel etkinlikler kapsamında Mandalina Festivali yapılmakta, Seferihisar Anı Evi ile de kültürel değerler koruma altına alınmaktadır. Seferihisar'ın Türkiye'nin ilk yavaş şehri olmasının ardından turizm potansiyelinde ciddi artış gözlenmiştir. Bu nedenle turistlerin taleplerinin karşılanması için otel kapasiteleri arttırılmıştır. Tohum Takas şenlikleriyle kaybolmaya yüz tutmuş yerel ürünlerin gün yüzüne çıkartılmaya çalışılmasının yanı sıra GDO kullanımının da önüne geçilmesi amaçlanmaktadır. Seferihisar'ın kritere uygunluğunu göstermektedir.

Horn' da Argoekolojinin geliştirilmesi için herhangi bir çalışma yapılmamıştır. Kent merkezinde bulunan Kültür Müzesi ile el yapımı kültürel ürünler etiketlenerek korunmaktadır. Geleneksel iş tekniklerinin ve zanaatların değerinin arttırılması kapsamında üreticiler desteklenmektedir. Kırsal bölgelerin değerinin arttırılması için birçok çalışma faaliyete geçirilmiştir. Kamuya ait restoranlarda ve okullarda organik ürünler kullanılmaktadır. Fakat organik ürün kullanımı hakkında eğitimler verilmemektedir. Kent merkezinde kültürel şenlikler yapılarak kültürel değerler arttırılmaya çalışılmaktadır. Otel kapasitesi yeterli olduğu için arttırılmasına ihtiyaç duyulmamıştır. Tarımda GDO kullanılmasının yasaklanması ve kullanılan tarım alanlarının tekrar kullanılmasına dair herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

4.1.5. Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim İçin Planlar Yönünden Karşılaştırma

Seferihisar sakinleri misafirperverlik, hoşgörü ve iyi karşılama hususunda kriterlere uygunluk göstermektedir. Seferihisar halkı, esnaf ve belediye çalışanları Cittaslow (yavaş şehir) felsefesini bilmekte ve benimsemektedir. Yöre halkının faydalanabileceği yavaş güzergâhları mevcuttur. Önemli yönetsel kararlar için kent konseyi oluşturulmuştur. Seferihisar'ın Yavaş Şehir olmasının ardından yöre halkına Cittaslow (yavaş şehir) sağlıklı ve güvenli üretim hakkında bilgi seminerleri verilmiştir. Cittaslow (yavaş şehir) kampanyaları kaymakamlık, üniversite, okullar ve dernekler tarafından desteklenmektedir.

Horn, misafirperver ve hoşgörülü özellikteki insanları içinde barındıran küçük bir sakin kenttir. Misafirperverlik, hoşgörü ve iyi karşılama noktasında Cittaslow bilincine ulaşmıştır. Yöre halkı, esnaf ve operatörlerin Cittaslow (yavaş şehir) konusunda farkındalığı sağlanmıştır. Eğitimcilerde, yöneticilerde ve çalışanlarda Cittaslow bilinci yeterli seviyede olduğu için sürekli eğitimlere ihtiyaç duyulmamıştır. Yönetsel kararlara katılım sürecini arttırmak için aktif teknikler benimsenmiştir. Cittaslow kampanyaları üniversite, okul ve dernekler tarafından desteklenmektedir. Şehir merkezinde yavaş güzergâhları bulunmaktadır.

4.1.6. Sosyal Uyum Yönünden Karşılaştırma

Seferihisar'da toplumsal uyumu arttırmak, azınlıklara yönelik ayrımcılığı azaltmak ve farklı kültürlerin kaynaşmasını sağlamak için Seferihisarlılar Buluşması Şenliği düzenlenmektedir. Bu şenlik sayesinde kavgalar ve anlaşmazlıklar azalmış ilçe sakinleri birbirlerini kökenleriyle değil, yaşama iradesiyle değerlendirmeyi öğrenmişlerdir. Engelliler kamu kurumlarında iş imkânı bulabilmektedirler. Hoş Geldin Bebek ve Çocuk Belediyesi Projeleri ile çocuk bakımı desteklenmeye çalışılmaktadır. Seferihisar'ın Cittaslow Birliği'ne üye olmasının ardından turizm sektöründe artış gözleendiği için yeni iş olanakları ortaya çıkmıştır. Böylelikle genç neslin istihdam durumu dengelenmeye çalışılmıştır. Yoksulluk düzeyinin azaltılması için yöre halkının ve yerel üreticilerin desteklenmesi noktasında önemli adımlar atılmıştır. Seferihisar Belediyesi ve Toplum Gönüllüleri Vakfı ile ilçede yaşayan

gençler sosyal sorumluluk alanında genç yaşta deneyim kazanma imkânı bulabilmektedirler. Ulusal Ajans tarafından hayata geçirilen Eurodesk Projesi ile gençlik programları kapsamında, eğitim, konferans ve seminerler düzenlenmektedir. Üretici pazarlarının oluşturulması ve üreticilerin desteklenmesiyle istihdam sağlanmaya çalışılmaktadır (Candaş, B., Türkiye Cittaslow Sekreteryası, 2018).

Horn' da azınlıklara karşı herhangi bir ayrımcılığın söz konusu olmadığı gözlemlenmiştir. Kente göçeden yabancılar şehrin farklı noktalarına yerleştirilerek sosyal uyum sağlanmaya çalışılmıştır. Fakat kültür farkından dolayı komşuluk ilişkileri gelişmemiştir. Çocuk bakım ihtiyaçlarının karşılanması için her ay devlet tarafından 18 yaşına kadar ailelere çocuk parası ödenmektedir. Horn'da iş imkanı kısıtlı olduğu için, genç neslin istihdamı yeterli derecede sağlanamamaktadır. Bu nedenle gençler çalışmak için 90 km uzaklıkta olan Viyana'ya gitmektedirler. Kent merkezinde sivil toplum kuruluşları mevcuttur. Farklı kültürlerin uyumu için “Hoş Geldiniz İnsanlar” etkinliği her yıl yapılmaktadır. Horn Belediyesi kamu konut yatırımına sıcak bakmaktadır.

4.1.7. Ortaklıklar Yönünden Karşılaştırma

Sefertası Lokantası ile yavaş yemek ve yöresel lezzetlerin ön plana çıkartılması sağlanmaya çalışılmıştır. Seferihisar'daki küçük ölçekli balıkçılık standartlarının yükseltilmesi için Türkiye ve İtalya ortaklığında sürdürülebilir balıkçılık projesi geliştirilmiştir. Seferihisar kadınları, dünyadaki sakin şehirlerde düzenlenen “Terra Madre-Toprak Ana” kutlamasında Seferihisar'ın unutulmuş lezzetlerini hayata geçirmeye çalışmışlardır.

Horn'da Slow Food aktiviteleri halkla ilişkiler aracılığı ile desteklenirken, doğal ve geleneksel yiyecekler Waldviertel' da bulunan Slow Food Derneği tarafından desteklenmektedir.

BÖLÜM V

SONUÇ ve ÖNERİLER

Yavaş Şehir(Cittaslow) Birliği, hızlı bir şekilde ilerleyen hayatın yoruculuğundan uzaklaşmak için küçük ve yaşanabilir kentlerin yerel kalkınmasına fayda sağlamaktadır. Nüfusu 50.000'nin altında olan kentlerdeki yaşam tarzının standartlaşmasını önlemeyi, yok olmayla karşı karşıya kalan kültürel değerlerin ve yerel özelliklerin tekrar gün ışığına çıkartılarak korunmasını amaçlayan bir yerel kalkınma modelidir. Aynı zamanda günümüzde betonlaşmanın artarak yeşil alanların tahrip olmasını en aza indirmek için yeşil alanları ve tarım alanlarını koruma altına almaktadır. Trafikten ve korna sesinden arındırılmış bir yavaş şehir olabilmesi için, toplu taşıma araçlarının ve bisiklet kullanımının yaygınlaştırılması sağlanmaktadır. Cittaslow Birliği, sağlıksız yaşam ve sağlıksız beslenmeyi en aza indirmek için organik tarım ve organik gıdaların tüketimi konusunda, yavaş şehir olmaya uygun görülen yaşanabilir şehirleri uyarmaktadır.

Yaşanabilir şehirler için kalkınma modeli olarak ortaya çıkan Cittaslow (yavaş şehir), ulusal bir güç haline gelmeyi başaramıştır. Araştırmada Cittaslow kriterleri göz önünde bulundurularak yavaş şehir olgusunu Uluslararası açıdan kıyaslamaya çalışılmıştır.

Horn yavaş kentinin nüfusunun az olması, kent merkezinde sakinliğin oluşması için rol oynayan en önemli etkidir. Avrupa genelinde uzun yıllardır süre gelen bir düzen sayesinde, Horn' nun Cittaslow(Yavaş Şehir) Birliği'ne üye olmadan önce de birçok kriterle uygunluğu gözlemlenmiştir. Şehir merkezinde insanların ilk defa gördükleri insanlara selam vermeleri, tebessümle karşılamaları, yardımsever yaklaşımları ile Horn kenti misafirperver bir özelliğe sahip olduğunu kanıtlamaktadır. Kent merkezinde Cittaslow ambleminin görülmemesi ve Cittaslow hakkında herhangi bir broşürün bulunmaması, kent tanıtımı ve ekonomik kalkınma hususunda Cittaslow' a ihtiyaç duymadığını akıllara getirmektedir. Kent sakinlerinin

şehir dışına çalışmak için günübürlük gitmeleri, Horn kentinin istihdam konusunda yetersiz olduğunu göstermektedir.

Horn' da yeşil alanlar ve tarihi alanlar korunarak betonlaşmanın önüne geçilmeye çalışılmıştır. Yeni yapılacak binaların yerine, eski binalar sürekli restore edilerek kullanılmaktadır. Gelir kaynağı hizmet sektörüne dayandığı için, tarım ve biyoçeşitlilik ön plana çıkmamıştır. Şehir merkezi sakinlerinin Cittaslow hakkında bilgilendirilmiş olması, kentin korunarak, geleceğe yaşanabilir bir kent olarak ulaşması hususunda kolaylık sağlamaktadır.

Türkiye'de Cittaslow (yavaş şehir) deyince akla ilk gelen ilçenin Seferihisar olması, Seferihisar'ın bu anlamda marka şehir olduğunu akıllara getirmektedir. Halkın ve belediye çalışanlarının Yavaş Şehir hakkında yeterli bilgiye sahip olmaları ve özverili çalışmaları sayesinde başarıya ulaşılmıştır. Yapılan veya yapılacak olan projelerin en doğru şekilde, kriterlere uygun olarak yapılmaya çalışılması ve denetleme yapılmadan birliğe dâhil edilmesi, Seferihisar'ın yavaş şehir kriterlerini ne ölçüde önemseydiğini ve uyguladığını ortaya koymaktadır.

Yaz aylarında yapılan festivaller ile hem Seferihisar en iyi şekilde tanıtılmaya çalışılmakta, hem de yöre halkı ve ilçeye ziyarete gelen insanlar yöresel lezzetleri tatma imkânı bulabilmektedir. Tanıtım hususunda halkının misafirperver ve hoşgörülü bir özelliğe sahip olması da önemli bir etkidir.

Yapmış olduğu projeler ile maddi ve manevi olarak halkına destekte bulunmaktadır. Örneğin; üreticileri desteklemek için üretici pazarları kurulmakta, ihtiyaç sahibi vatandaşların ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için Seferikart uygulaması, yeni doğan bebeklerin bakım ihtiyaçlarının karşılanması için Hoş Geldin Bebek Projesi ve çocukların yeteneklerine göre eğitim alabilecekleri Çocuk Belediyesi Projesi gibi birçok proje ile halkın refahı sağlanmaya çalışılmaktadır.

Seferihisar'ın birliğe dâhil olmasının ardından artan turizm potansiyeli, ekonomik kalkınma için olumlu sonuçlar doğursa da, yavaşlığın pratikte uygulanmasında bir kısım engeller ortaya çıkarmıştır. Yaz aylarında artan nüfus

sonucunda ilçe merkezinde gürültü ve trafik kirliliği artmış, konaklama kapasitesi yetersiz hale gelmiştir.

Sonuç olarak, yavaş şehir kriterleri' nin sabit olması demek, birliğe üye olan her şehrin aynı kriterleri yerine getirdiği anlamına gelmemektedir. Çevre koşulları, iklim koşulları, ekonomi, nüfus ve gelişmişlik düzeyi gibi birçok etken şehirlerin kriterlere uygunluğu bakımından farklılıklarını ortaya koymaktadır. Örneğin; Horn' un Avrupa şehri olmasının vermiş olduğu avantajla yerel kalkınma konusu Cittaslow' a pek ihtiyaç duymadığı gözlemlenirken, Seferihisar'ın tanıtımlarında Cittaslow' a yer vermesi ve yerel kalkınma için yapmış olduğu ve yapmaya devam ettiği projeleri ile dünyada örnek bir yavaş şehir olmayı hedeflediği gözlemlenmektedir.

Yavaş şehir akımının uygulanması, bunun sağladığı avantajlardan yararlanılması ve sürdürülebilirlik sağlanması için Seferihisar halkına, işletmelerine ve yöneticilerine yönelik birkaç öneride bulunmak mümkündür.

- Seferihisar'da, özellikle yaz mevsiminde yoğunlaşan nüfus ve trafik; çevre, gürültü ve ışık ve kirliliğine yol açmaktadır. Bu kirliliklere engel olabilmek gerekli tedbirlere alınabilir; ilgili kurumların personel sayısı arttırılabilir

- Seferihisar'da, özellikle kamusal ışık kirliliğini önlemek için tedbirler alınmalıdır.

- Seferihisar'da halkın bilgilere daha çabuk ulaşması ve bilinçlendirilmesi için yaşamsal bir önem sahip olan kentsel internet ağı imkânı sağlanarak halkın ve turistlerin kullanımına sunulmalıdır.

- Yöneticilerin, halkın ve işletmecilerin yavaş şehir akımıyla ilgili daha bilinçli olmaları gerekmektedir. Bu konuda bilinçlendirme projelerine ara vermeden devam edilmelidir.

- Sürdürülebilirliğin sağlanması için yavaş şehir akımının potansiyeline uygun yaklaşımlar benimsemelidir.

•Seferihisar Belediyesi ve Toplum Gönüllüleri Vakfı aracılığıyla ilçede yaşayan gençlerin sosyal sorumluluk konusunda deneyim kazanmalarına yönelik çalışmalara diğer kamu kurumlarının ve özel sektöründe katılımı sağlanmalıdır.

•Koruma Projesi aracılığıyla esnaf ve zanaatların ürettiği yöresel ürünlerin korunmasına yönelik çalışmalara hız verilmelidir. Kamuya ait restoran, okul kafeteryaları ile sınırlı kalan yerel topraklarda üretilen ürün kullanımının ilçe genele yayılması için çalışmalar yapılmalıdır.

•Seferihisar'da Türkiye ve İtalya ortaklığında gerçekleştirilen balıkçılık standartlarının yükseltilmesine yönelik sürdürülebilir balıkçılık projesinin; hayvancılık ve tarımın diğer alanlarına da yaygınlaştırılması gerekmektedir.

•Özellikle turizm faaliyetleri alanında kriterler doğrultusunda yavaş şehir akımı desteklenerek reklamı yapılmalıdır.

•Ekonomik gelişmeyi sağlamak için yavaş şehir akımının etkisiyle artış gösteren turist potansiyeline gereken önem verilmelidir.

•Türkiye'nin bütün yerleşim birimleri yöneticilerinin yavaş şehir akımı kriterlerini şehirlerinde uygulamaya çalışmaları, şehrin ekonomik, toplumsal ve kültürel bakımdan olumlu noktalara gelmesini sağlayacaktır. Halkın bu bilince ulaşması için yavaş şehir kriterlerine uyması kolay olan şehirlere yakın üniversitelerin bu konuda akademik çalışmalar yapması çok faydalı olacaktır.

Bu uygulamalar söz konusu yerleşim birimlerinde yaşayan bireylerin ekonomik bakımdan iyi duruma gelmeleri ve mutlu olmaları konusunda olumlu etkiler sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

Andarabi, F.F., (2012), *Cittaslow Markasına Sahip Şehirlerde Yerel Halkın Turizme Yaklaşımı Üzerine Bir Analiz: Seferihisar Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Balta, C., Türkiye Cittaslow Sekreteryası, 2018).

Baydar, Advıye İkbal, (2013), *Değişen Kentleşme Yaklaşımları ve Yavaş Kent (Cittaslow) Akımı*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü , Isparta.

Bra Kent Görüntüsü, www.facebook.com/comunedibra/photos, erişim, 20.08.2016.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2014). Bilimsel araştırma yöntemleri (17. Baskı). Ankara: Pegem Yayınları

Canlı, Vahide Dilara,(2016), *Yavaş Şehir Akımı ve Sürdürülebilirlik: Konaklama İşletmeleri Açısından Değerlendirme Muğla-Akyaka Örneği*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Cinnioğlu, H., (2006), *Otel İşletmelerinde Yatırım Projelerinin Ekonomik Yönden Hazırlanması ve Kuruluş Yeri Seçimi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Clark, L.(2016). <http://www.cittaslowgoolwa.com.au/>, erişim, 24.08.2016

Coşar, Yeşim, (2013), *Yavaş Şehir (Cittaslow) Olgusunun Turist Davranışları ve Yerel Halkın Kentsel Yaşam Kalitesi Algısına Etkileri*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Coşar, Yeşim, (2014), “Yavaş Şehir Olgusunun Kentsel Yaşam Kalitesi Üzerindeki Algılanan Etkisi”, *Turizm Araştırmaları Dergisi*, C. 25, S. 2, 2014 Güz, ss. 226 - 240.

Coşkun, Erhan, (2018), Yavaş Şehir Algısı VE Yavaş Şehirlerde İnovatif Yatırımlara İlişkin Bir Araştırma, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.

Çetinkaya, M.Y., Serçeoğlu, N. ve Uzan, H.A., (2016), *Yavaş Şehir Hareketinin Yaşam Doyumu Üzerindeki Etkisi: Erzurum-Uzundere Halkının Tutum ve Algıları Üzerine Bir Araştırma*, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,9(45), 1065-1073.

Çevre Koruma Müdürlüğü, [http: // HYPERLINK ,](http://www.seferihisar.bel.tr/)"http: //www.seferihisar.bel.tr/"www.seferihisar.bel.tr, erişim, 02.02.2017

Dall’aglio, S., Nazzaruolu, A., Zago, M.,(2011), *Guide Lines For The Development Of The Slow Tourismproject*, March-May.

Dickinson, J., Lumsdon, L. (2010), *Slow Travel and Tourism*, Tourism, Environment and Development Series, UK.

Dickinson, J., Lumsdon, L., Robbins, D., (2011), “Slow travel: issues for tourism and climate change”, *Journal of Sustainable Tourism*, 19: 3, 281-300, DOI: 10.1080/09669582.2010.524704.

Doğutürk, Gözde (2010), *Mimari ve Yaşam Kalitesi Bağlamında Yavaş Şehir Hareketi ve Seferihisar Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Emekli, G., İbrahimov, A. ve Soykan, F., (2006), “Turizmde Küreselleşmeye Coğrafi Yaklaşımlar ve Türkiye”, *Ege Coğrafya Dergisi*, 15(1-2), 1-16.

Emrealp, S., (2005), *Yerel Gündem 21*, İstanbul, Birma Matbaası

Gardner, N. (2009). A Manifesto For Slow Travel. Hidden Europe, 25.

Görkem, O. ve Öztürk, Y. (2014). Gastronomic Reflections of Cittaslow Movement on Local Cuisine: The Case Study of Seferihisar (İzmir, Turkey). *TURIZAM*, 18(1), 11-21.

Gürel S., (1984), *Kent Planlama Kuram ve Uygulaması*, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, İzmir.

Halfeti İlçesinden Bir Görüntü,
www.turkceogretim.blogspot.co.at/halfeti, erişim tarihi, 15.09.2016

Honore, C., (2008), *Yavaş*, (çev: Esen Gür), Alfa Yayınları, İstanbul.
<http://www.cittaslowturkiye.org/cittaslow-gokceada/> erişim tarihi, 10.09.2016

<http://www.cittaslowturkiye.org/cittaslow-halfeti>, erişim tarihi, 15.09.2016

<http://www.cittaslowturkiye.org/cittaslow-seferihisar> HYPERLINK
"http://www.cittaslowturkiye.org/cittaslow-seferihisar/", erişim tarihi 01.03.2017

<http://www.seferihisar.bel.tr/yasayan-kale/> erişim tarihi, 11.01.2017

<http://www.seferihisar.com/ataturk-caddesi-trafiğe-kapatılıyor/>,
erişim tarihi, 11.01.2017

<https://eden.kulturturizm.gov.tr/>, erişim tarihi 03.07.2016

Jung, T., Ineson, E., Miller, A., (2014), "The Slow Food Movement and Sustainable Tourism Development: A Case Study of Mold", *Wales, International Journal of Culture, Tourism and Hospitality Research*, Vol. 8(4), pp. DOI: 10.1108/IJCTHR-01- 2014-0001.

Karabağ, Ö., Yücel, F., İnal, M., (2012), Cittaslow Movement: An Opportunity For Branding Small Towns And Economic Development İn Turkey, *Int. J. Eco. Res*, v3i3, 64 – 75.

Karadeniz, C. Bahtiyar, (2014). Sürdürülebilir Turizm Bağlamında Sakin Şehir: Perşembe. *Journal of Internaitonal Social Research*, 7(29), 84-107.

Kavanoz, Suna Ersavaş, (2015), *Cazibe Merkezleri Yaratma Stratejisi Olarak Yavaş Kentler*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Keskin, Enes Battal, (2010), *Sürdürülebilir Kent Kavramına Farklı Bir Bakış Olarak Yavaş Şehirler (Cittaslow): Seferihisar Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.

Knox, P.L.,(2005), *Creating Ordinary Places: Slow Cities In A Fast World*, *Journal Of Urban Design*, pp: 1-11.

Knox, Paul, L., Mayer, H., (2009), *Small Town Sustainability, Economic, Sociall and Environmental Innovation*,Printed In Germany, Berlin.

Kostulska, G. and Hołowiecka, B. and G. Kwiatkowski, B., (2011). “Cittaslow International Network: An Example of a Globalization Idea?” In *The Scale of Globalization. Think Globally, Act Locally, Change Individually in the 21st Century*, 186-192. Ostrava: University of Ostrava.

Maier, J., Horn Belediye Başkanı, Kişisel Görüşme, 2018).

Mara, M., (2008). ‘CittàSlow: Producing Slowness against the Fast Life’, *Space and Polity*, 12: 1, 135-156.

Marans, R., (2007), “Kentsel Yaşam Kalitesinin Ölçülmesi”, (Çev: Handan Dülger Türkoğlu), *Mimarlık Dergisi*, 335. <http://www.mimarlikdergisi.com>, Erişim Tarihi: 14 Haziran 2013.

Mayer, H., Knox, Paul, L. (2006), *Slow Cities: Sustainable Places In A Fast World*, Journal Of Urban Affairs, Volume 28, Number 4, pp: 321-334.

Midden-Delfland Kent Görüntüsü, www.cittaslow-nederland.nl/network/midden-delfland/, erişim tarihi, 05.09.2016.

Miele, M. (2008), *CittàSlow: Producing slowness against the fast life*, Space and Polity, 12(1), 135.

Nevman, P., Jennings, I. (2008), *Cities as Sustainable Ecosystems: Principles and Practices*, USA.

Özgenç, Ö.,(2012), *İdeal Toplum Düzeni Arayışında Kurgulanan Kentsel Planlamalar, Ütopyalar ve Yavaş Şehir Akımı*, Yüksek Lisans Tezi, mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Ana Bilim Dalı,

Özkan Can, H. (2011), *Bir Sürdürülebilir Kent Modeli Yavaş Şehir Hareketi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Özmen, A. (2009), “Etnik ve kültürel kimliklerin dışlanma üzerinden kurulması: Tur’abdin süryanileri”, (ed. Pultar), *Kimlikler Lütfen*, ss.195-203, ODTÜ Yayınları, Ankara.

Öztürk, A., (2012), *Bir Yerleşim Birimi Olarak Kent Anlayışında Yeni Politika: Yükselen Değer Olarak ‘Yavaş Kent’(Citta Slow)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Padem, Göksu ve Konaklı, (2014), *Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı*, IBU Publications, Sarajevo.

Panait, I. A.(2013). *From Futuramato Citta Slow, Slowing Down In A Fast World, Master Thesis of MSC, Landscape Architecture and Planing*, Wageningen University, Netherlands, pp: 84.

Parkings, W., Craig, G.(2006), *Slow Living*, GER, Berg Publishers, Oxford.

Parkins, W. ve Craig G. (2006). *Slow living*. New York: Oxford International Publishers.

Presenza, A., Abbate T. and Micera, R. (2015). The Cittaslow Movement: Opportunities and Challenges for the Governance of Tourism Destinations, *Tourism Planning & Development*, DOI: 10.1080/21568316.2015.1037929.

Ritzer, G., (2007), *Hospitality: A Sosial Lens*, “Inhospitable Hospitality” In ConradLashley, Paul Lynch and Alison Morrison, eds., Amsterdam: Elsevier, pp: 265-276.

Seferihisar Belediyesi, *Tanıtım Serisi*, No: 3, İzmir, 2011,

Semmens, J. and Freeman C., (2012). The Value of Cittaslow as an Approach to Local Sustainable Development: A New Zealand Perspective, *International Planning Studies*, 17: 4, 353-375, DOI: 10.1080/13563475.2012.726851.

Sezgin, M. ve Ünüvar, Ş. (2011). *Sürdürülebilirlik ve Şehir Pazarlaması Ekseninde Yavaş Şehir*, Konya: Çizgi Kitapevi.

Sterntal, B. (2004), *Niederösterreich “Kultur, Natur&Freizeit”*, Wien, Np Buchverlag.

Strunz, G. (2011), *Niederösterreich*, Berlin: Trescher Verlag.

Sungur, A. P. D. Z.,(2013), “Türkiye’nin Sakin Şehirlerindeki Kadın Girişimciliğine Sosyolojik Bir Bakış (Women Entrepreneurship in Slow

Cities of Turkey from a Sociological Perspective)”, *International Conference On Eurasian Economies*, 641-648.

Sünnetçioğlu, S. , Can, A. ve Durlu-Özkaya, F., (2012), “Yavaş Turizmde Coğrafi İşaretleme nin Önemi”, *13. Ulusal Turizm Kongresi 6-9 Aralık*, 953-962.

Şahin, İ. Ve Kutlu, S. Z., (2014), “Cittaslow: Sürdürülebilir Kalkınma Ekseninde Bir Değerlendirme”, *Cittaslow: An. Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 2(1), 55- 63.

Tekin, Caner, (2017), *Yavaş Turizm ve Yavaş Turist: Cittaslow Seferihisar'da Karşılaştırmalı Bir Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Batman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Batman

Tuzlukaya, Şule, (2010), “Yavaş Turizm”, *Akyaka Cittaslow Sempozyumu*, Akyaka, Muğla.

Uzundere Kent Merkezi Görüntüsü, <http://www.kentyasam.com>, erişim tarihi, 08.09.2016

Ünal, Murat Murat ve Zavalı, Y., (2016), “Küreselleşme Karşıtı Bir Hareket: Yavaş Hareketi”, *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, C. 5, S. 4, s. 889-912.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H.(2006), *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara, Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, A., Tuncer, M. ve Zorlu, K., (2016), “Yavaş Şehir (Sürdürülebilir Yerel Kalkınma) Potansiyelinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma: Güzelyurt, Aksaray”, *Studies of The Ottoman Domain*, 6(10), 1-19.

Yurtseven, Rıdvan ve Kaya, Ozan, (2011), “Slow Tourists: A Comparative Research Based on Cittaslow Principles”, *American International Journal of Contemporary Research* ,Vol. 1 No. 2.

Yurtseven, H. R., Kaya O. ve Harman S. (2010). Yavaş hareketi. Ankara: Detay Yayıncılık.

Doğanay, H., & Zaman, S., (2013), Türkiye Turizm Coğrafyası. Pegem Akademi.

Doğaner, S., Türkiye Turizm Coğrafyası, Çantay Kitabevi, İstanbul 2001.

Özgüç, N.,(2003). Turizm Coğrafyası, Özellikler ve Bölgeler. Çantay Kitabevi, İstanbul.

Williams, S., & and Lew, A., (2015). Tourism Geography (critical understandings of place, space and experience), Routledge London and New York.

Soykan, F., (2000). Turizm Coğrafyası ve Turizm Planlaması. Ege Coğrafya Dergisi, 11, s.39- 55.

EKLER

Bra, İtalya

Kaynak; Bra Belediyesi'nin facebook sayfasından 2018 tarihinde alınmıştır.

Goolwa, Avusturalya

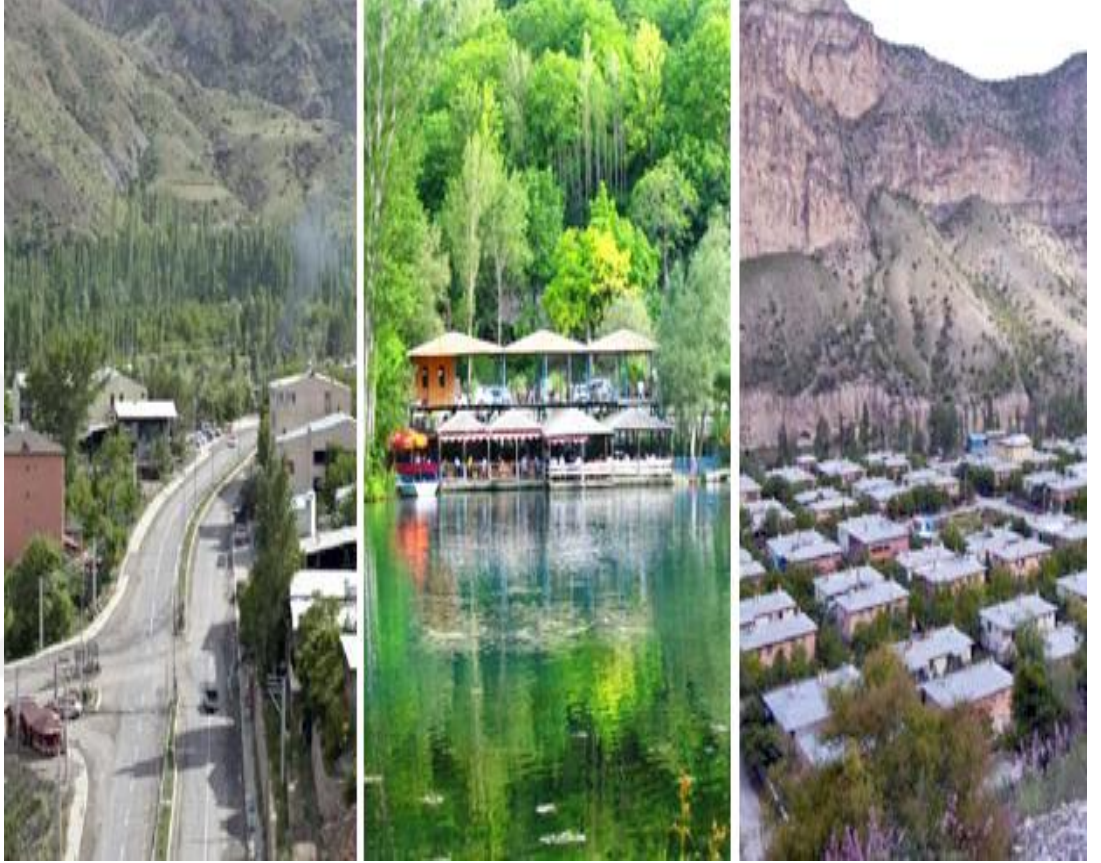
Kaynak; www.cittaslowgoolwa.au, 2018.

Midden-Delfland, Hollanda

Kaynak: <http://www.cittaslow-nederland.nl>, 2018.

Uzundere, Erzurum

Kaynak: <http://www.kentyasam.com>, 2018

Gökçeada, Çanakkale

Kaynak: www.goturkeytourism.com, 2018.

Halfeti, Şanlıurfa

Kaynak: www.turkceogretim.blogspot.co.at/halfeti, 2018

Horn, Avusturya

Kaynak; Fotograf 10.02.2018 tarihinde tarafımdan çekilmiştir.

GÖRÜŞME SORULARI

CİTTASLOW KRİTERLERİ	(SEFERİHİSAR), (HORN) KRİTERLERE UYGUNLUĞU
Çevre Politikaları	Çevre Politikaları
1)Hava, temizliğinin yasa tarafından belirtilen parametrelerde olduğunun belgelenmesi	
2)Su temizliğinin yasa tarafından belirtilen parametrelerde olduğunun belgelenmesi	
3)Halkın içme suyu tüketiminin ulusal ortalamayla karşılaştırılması	
4)Kentsel katı atıkların ayrıştırılarak toplanması	
5)Endüstriyel ve evsel organik gübrenin desteklenmesi	
6)Kentsel ya da toplu kanalizasyon için atık su arıtma tesisinin bulunması	
7)Binalarda ve kamu kullanım alanlarında enerji tasarrufu	
8)Kamunun yenilenebilir enerji kaynaklarından enerji üretimi	

9)Gürültü ve trafik kirliliğinin azaltılması	
10)Kamusal ışık kirliliğinin azaltılması	
11)Hane başına düşen elektrik enerjisi tüketimi	
12)Biyçeşitliliğin korunması	
Altyapı Politikaları	Altyapı Politikaları
13)Kamu binalarına bağlı verimli bisiklet yolları	
14)Mevcut bisiklet yollarının araç yollarıyla kilometre üzerinden karşılaştırılması	
15)Metro ve otobüs durakları gibi aktarma merkezlerinde bisiklet park yolları	
16)Özel taşıt kullanımına alternatif olarak eko ulaşım planlaması	
17) Egelilerle yönelik mimari engellerin kaldırılması	
18)Aile hayatı hamile kadınlar için girişimler	
19)Sağlık hizmetlerine onaylanmış ulaşılabilirlik	

20)Kent merkezlerinde malların sürdürülebilir dağıtımı	
21)Şehir dışında çalışan şehir sakinlerinin oranı	
Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları	Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları
22)Kentin direnci için planlama	
23)Kente ait değerlerin iyileştirilmesi, kent merkezinin ve kamu binalarının değerlerinin artırılması için programlar	
24)Verimli bitkiler ve meyve ağaçları kullanılarak sosyal yeşil alanların iyileştirilmesi ve/veya oluşturulması	
25)Kentsel yaşanabilirliğin artırılması	
26)Marjinal alanların tekrar değerlendirilip kullanılması	
27)Vatandaşlara turistlere yönelik etkileşimli hizmetlerin geliştirilmesinde bilgi ve teknolojilerinden faydalanılması	
28)Sürdürülebilir mimari için hizmet masası oluşturulması	

29) Kentin internet ağına sahip olması	
30) Kirleticilerin izlenmesi ve azaltılması	
31) Tele çalışmanın geliştirilmesi	
32) Kişisel sürdürülebilir kentsel planlamanın teşviki	
33) Sosyal altyapıyı desteklemek	
34) Kamusal sürdürülebilir kentsel planlamanın teşviki	
35) Kent içindeki kullanışlı yeşil alanların verimli bitkiler ile değerlendirilmesi	
36) Yerel ürünlerin ticarileşmesi için alanların yaratılması	
37) Atölyelerin korunması ve değerlerinin artırılması- doğal/yerel alışveriş merkezlerinin yaratılması	
38) Yeşil alanlarda kullanılan beton miktarı	
Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkarlara Dair Politikalar	Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkarlara Dair Politikalar
39) Agroekolojinin	

geliştirilmesi	
40)El yapımı ve etiketli veya markalı esnaf/sanatkar ürünlerinin korunması	
41)Geleneksel iş tekniklerinin ve zanaatların değerinin artırılması	
42)Kırsal bölgede yaşayan hizmetlere erişimini arttırarak kırsal bölgelerin değerini arttırmak	
43)Kamuya ait restoranlarda (okul kantinleri, aş evleri vb) yerel, mümkünse organik ürünlerin kullanılması	
44)Kişisel kullanımda ve yemek sektöründe tat eğitimlerinin verilmesi mümkünse organik yerel ürünlerin kullanılmasının teşvik edilmesi	
45)Yerel ve geleneksel kültürel etkinliklerin korunması ve değerlerinin artırılması	
46)Otel kapasitelerinin arttırılması	
47)Tarımda GDO kullanımının yasaklanması	
48)Önceden tarım için	

kullanılmış alanların kullanımı hakkındaki imar planları için yeni fikirlerin varlığı	
Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim için planlar	Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim için planlar
49)İyi karşılama	
50)Esnaf ve operatörlerin farkındalıklarını arttırmak	
51)Yavaş güzergahların mevcut olması	
52)Önemli yönetsel kararlara tabandan tavana katılım sürecini sağlayacak aktif tekniklerin benimsenmesi	
53)Eğitimciler, yöneticiler ve çalışanların Cittaslow temaları hakkında sürekli eğitim görmesi	
54)Sağlık eğitimleri	
55)Yöre halkına Cittaslow' un anlamı hakkında sistematik ve kalıcı eğitim vermek	
56)Cittaslow üzerine yerel yönetim ile çalışan derneklerin aktif varlığı	

57)Cittaslow kampanyalarının desteklenmesi	
58)Cittaslow logosunun internet sayfasında ve başlıklı kağıt üzerinde kullanımı	
Sosyal Uyum	Sosyal Uyum
59)Azınlıklara yönelik ayrımcılığa karşı çalışmalar	
60)Farklı etnik kökene sahip insanların birbirlerine komşu olması	
61)Engelli kişilerin uyumu	
62)Çocuk bakımının desteklenmesi	
63)Genç neslin istihdam durumu	
64)Yoksulluk	
65)Toplumsal ortaklıklar/sivil toplum kuruluşların mevcudiyeti	
66)Farklı kültürlerin uyumu	
67)Politikaya katılım	
Ortaklıklar	Ortaklıklar
68)Slowfood aktiviteleri ve kampanyaları için destek	

69)Doğal ve geleneksel yiyecekleri Slowfood veya diğer kurumlar ile desteklemek	
70)Eşleştirilme projelerini desteklemek ve gelişmekte olan ülkelerin Cittaslow ve Slowfood felsefelerinin yayılmasını da sağlayacak şekilde gelişmeleri için işbirliği yapmak	